

2020

ARCHEOLOGIENOTA

Einestraat te Oudenaarde (Oost-Vlaanderen)

ADEDE Archeologisch Rapport 652

Boris Horemans

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 652

Archeologienota Einestraat
te Oudenaarde
(Oost-Vlaanderen).

BORIS HOREMANS

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2020
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	David Janssens
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba. ADEDE bvba is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

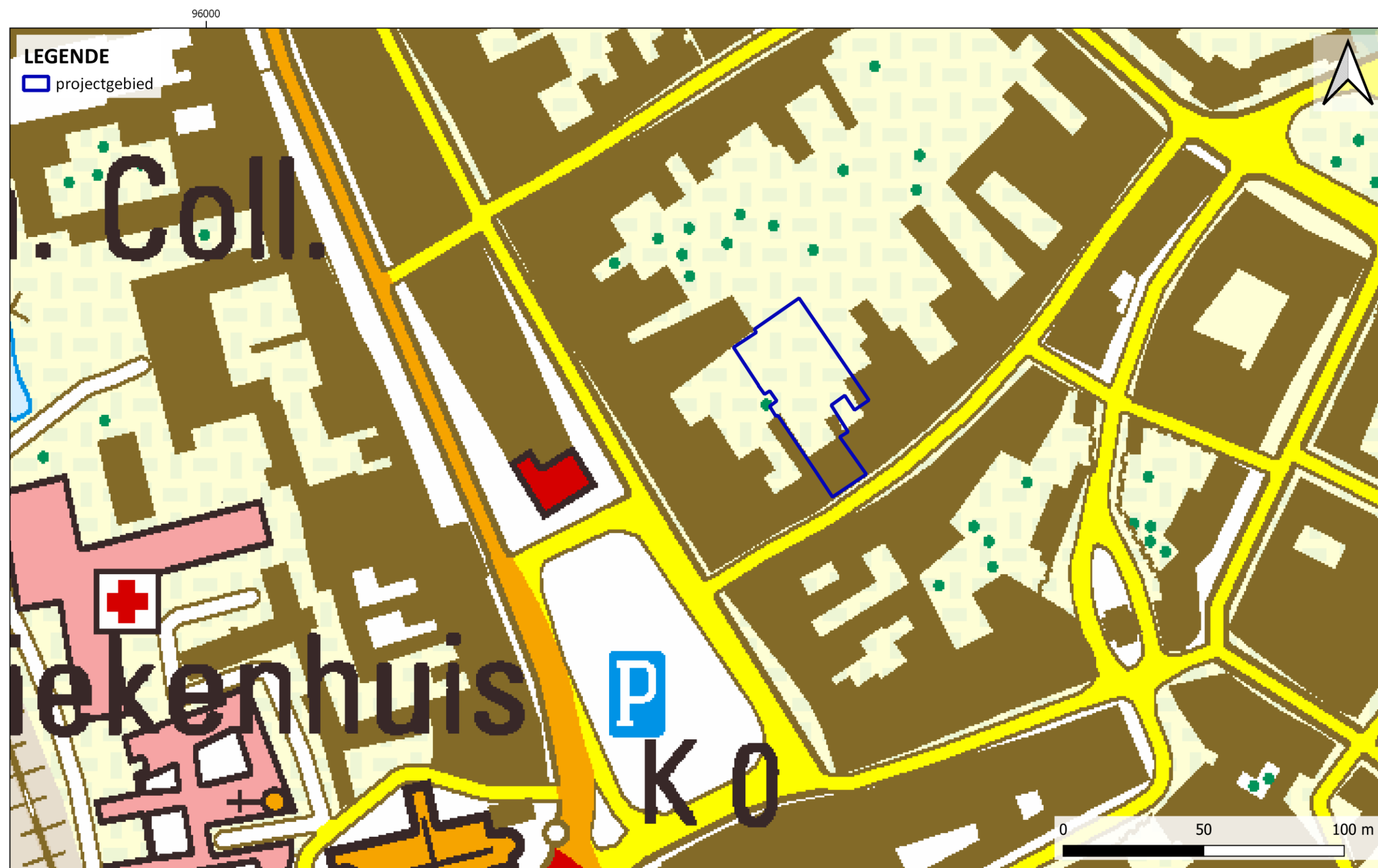
Inhoudsopgave

1	Administratieve fiche	- 5 -
2	Bureauonderzoek	- 10 -
2.1	Archeologische voorkennis	- 10 -
2.2	Aanleiding van het onderzoek.....	- 10 -
2.3	Doel van het onderzoek	- 10 -
2.4	Huidige situatie projectgebied	- 11 -
2.5	Beschrijving geplande werken.....	- 11 -
2.6	Randvoorwaarden	- 11 -
2.7	Werkwijze	- 11 -
3	Assessmentrapport.....	- 21 -
3.1	Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied.....	- 21 -
3.2	Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied	- 24 -
3.2.1	Tertiair geologisch	- 24 -
3.2.2	Quartaair geologisch	- 26 -
3.2.3	Bodem	- 27 -
3.2.3.1	Bodemtypekaart.....	- 27 -
3.2.3.2	Potentiële bodemerosie	- 28 -
3.2.3.3	Erosiegevoeligheid.....	- 28 -
3.2.3.4	Landgebruik	- 29 -
3.2.3.5	Gewestplan.....	- 30 -
3.3	Historische situering van het onderzoeksgebied	- 32 -
3.3.1	Algemene historische situering	- 32 -
3.3.2	Historisch kaartmateriaal	- 33 -
3.3.2.1	Kaart van Jacob van Deventer (1558-1575)	- 33 -
3.3.2.2	Kaart van het beleg van Oudenaarde (1582)	- 34 -
3.3.2.3	Kaart van Sanderus (Flandria Illustrata, 1641)	- 35 -
3.3.2.4	Kaart van Fricx (1704-1712/1727)	- 36 -
3.3.2.5	Maquette van Nicolas De Nezot (1746)	- 38 -
3.3.2.6	Kaart van Villaret (1745-1748)	- 39 -
3.3.2.7	Kaart van Ferraris (1771-1778).....	- 40 -

3.3.2.8	Atlas der Buurtwegen (1840)	- 42 -
3.3.2.9	Topografische kaart van Vandermaelen (1846 – 1854)	- 43 -
3.3.2.10	Kaart van Popp (1842 – 1879)	- 44 -
3.3.1	Luchtfoto 1971	- 45 -
3.3.2	Luchtfoto 1979-1990	- 47 -
3.3.3	Luchtfoto 2000-2003	- 47 -
3.3.4	Luchtfoto 2008-2011	- 48 -
3.3.5	Luchtfoto 2020	- 49 -
3.4	Archeologische situering van het projectgebied.....	- 51 -
3.4.1	Archeologische nota's en onderzoek in de omgeving.....	- 51 -
3.4.2	CAI Indicatoren	- 51 -
4	Besluit	- 55 -
5	Bibliografie.....	- 57 -
6	Lijst van figuren	- 58 -

1 Administratieve fiche

Projectcode	2020L46
Site	Oudenaarde-Einestraat
Projectsigle ADEDE	OUD-EIN
Soort onderzoek	Bureauonderzoek
Aard van de vervolgwerven	Uitbreiding woonhuis.
Uitvoerder	ADEDE bvba
Erkenningsnummer ADEDE bvba	2015/00058
Erkend archeoloog	David Janssens 2018/00215
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bvba
Bibliografische referentie	Boris Horemans, 2020, Archeologienota Einestraat te Oudenaarde (Oost-Vlaanderen), ADEDE Archeologisch Rapport 652, Gent.
Grootte projectgebied	±1.560m ²
Periode uitvoering	December 2020.
Themen thesaurus Onroerend Erfgoed	Archeologienota, Bureauonderzoek
Verstoorte zones	Bebouwing en verharding, zie kaart p. 9.

Oudenaarde - Einestraat

aangemaakt: 7 december 2020
bron: AGIV - QGIS - CRS: Lambert 72

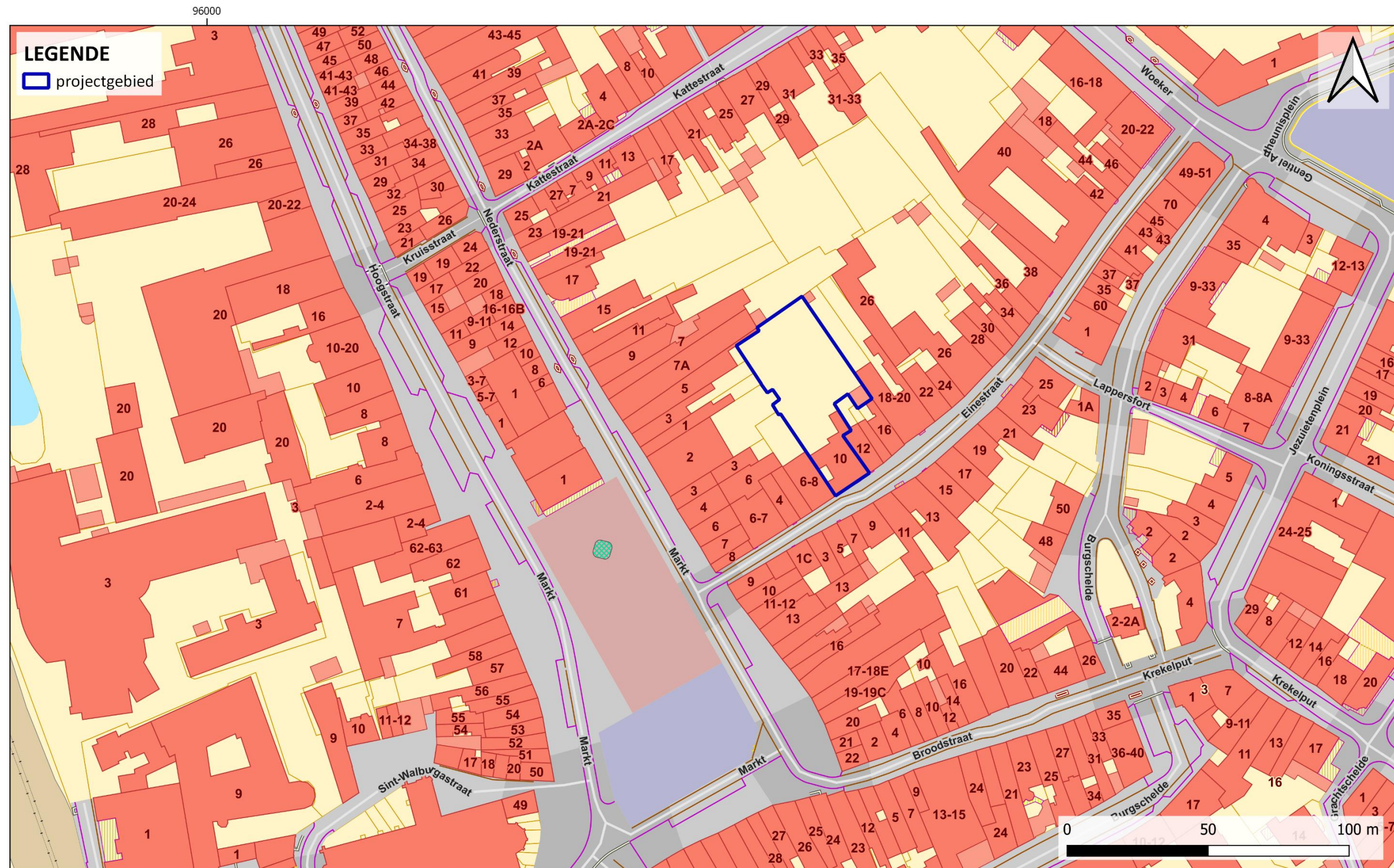

Oudenaarde - Einestraat

aangemaakt: 7 december 2020
bron: AGIV - QGIS - CRS: Lambert 72

Oudenaarde - Einestraat

aangemaakt: 7 december 2020
bron: AGIV - QGIS - CRS: Lambert 72

Oudenaarde - Einestraat

aangemaakt: 7 december 2020
bron: AGIV - QGIS - CRS: Lambert 72

2 Bureauonderzoek

2.1 Archeologische voorkennis

Binnen de contouren van het projectgebied werd nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. Wel zijn er voor de ruime omgeving archeologische waarden gekend. Deze worden besproken in het assessment.

2.2 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300m² of meer bedraagt, waarbij het projectgebied gelegen is binnen een vastgestelde archeologische zone. De initiatiefnemer is daarom verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

2.3 Doel van het onderzoek

Deze archeologische nota heeft tot doel om door middel van de bestaande archeologische, geografische, geologische, en historische bronnen de mogelijkheid tot het aantreffen van archeologisch waardevolle sites binnen het projectgebied te onderzoeken. Aan de hand van de verzamelde informatie wordt vervolgens een programma van maatregelen opgesteld met het doel de archeologische kennis te bewaren voor de volgende generaties.

Volgende onderzoeksvragen worden in deze archeologienota behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied?
- Zijn er archeologische sites met relevante cultuurhistorische waarde gekend op of in de omgeving van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde het historisch landgebruik van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde de historische bebouwing van het onderzoeksgebied?
- Wat is de potentiële impact van de geplande werken op het cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed?

2.4 Huidige situatie projectgebied

Het projectgebied is langs de straatzijde aan de Einestraat bebouwd met een gezinswoning. Achter de woning werd een terras aangelegd. De rest van het perceel is vrij van bebouwing en is in gebruik als tuin.

2.5 Beschrijving geplande werken

De geplande werken omvatten de uitbreiding van de garage, die zo'n 4 meter dieper gemaakt zal worden. Daarachter wordt een bijgebouw gepland, langs de westelijke kant van het perceel, met een zitruimte, bergruimte, sanitaire voorzieningen (toiletten en douches), alsook een technische ruimte. De totale oppervlakte van dit bijgebouw bedraagt 43m². Tussen de uitbreiding van de garage en het bijgebouw wordt een groenzone voorzien, waaronder echter een septische tank van 1600l wordt geplaatst. Diverse nutsleidingen leidend naar deze tank moeten ook worden aangelegd.

Aan de oostzijde van het terrein wordt de keuken verder naar achter uitgebouwd, met een bijkomende oppervlakte van zo'n 25m². Achter de keuken wordt een terras aangelegd.

Tussen het bijgebouw en de keuken wordt een zwembad aangelegd met een lengte van 10 meter en een breedte van 3,6 meter (totale oppervlakte 36m²). Voor het zwembad wordt een diepte-ingreep voorzien van 1,8 meter. Ook worden twee regenwaterputten (7100l elk), 3 kratten voor infiltratie (telkens 120cm breed X 240cm lang X 120cm diep), en diverse nutsleidingen voorzien. Deze regenwaterputten en infiltratiekratten worden net ten noorden van het zwembad ingepland.

2.6 Randvoorwaarden

Gezien de opdrachtgever de principiële haalbaarheid van het project wenst na te gaan, wordt deze archeologienota opgesteld met uitgesteld traject.

2.7 Werkwijze

Dit bureauonderzoek heeft tot doel de aanwezigheid en de bewaringstoestand van de archeologische resten binnen het projectgebied in te schatten, alsook de impact van de geplande werken op het aanwezige archeologische erfgoed. Op basis van de verworven kennis kunnen concrete aanbevelingen geformuleerd worden voor een eventuele verder prospectie-/opgravingsstrategie. De archeologische

verwachting van het projectgebied wordt gebaseerd op gekende geologische, landschappelijke, archeologische, historische en geografische bronnen. Hiervoor wordt beroep gedaan op gekende literatuur, de Centraal Archeologische Inventaris, het Geoportaal van Onroerend Erfgoed en de Databank Ondergrond Vlaanderen. Dit alles wordt vervolgens samengelegd met topografische kaarten, recente luchtfoto's, kadasterkaarten en plannen van de gekende/geplande toestand.

Overzicht geconsulteerde kaarten:

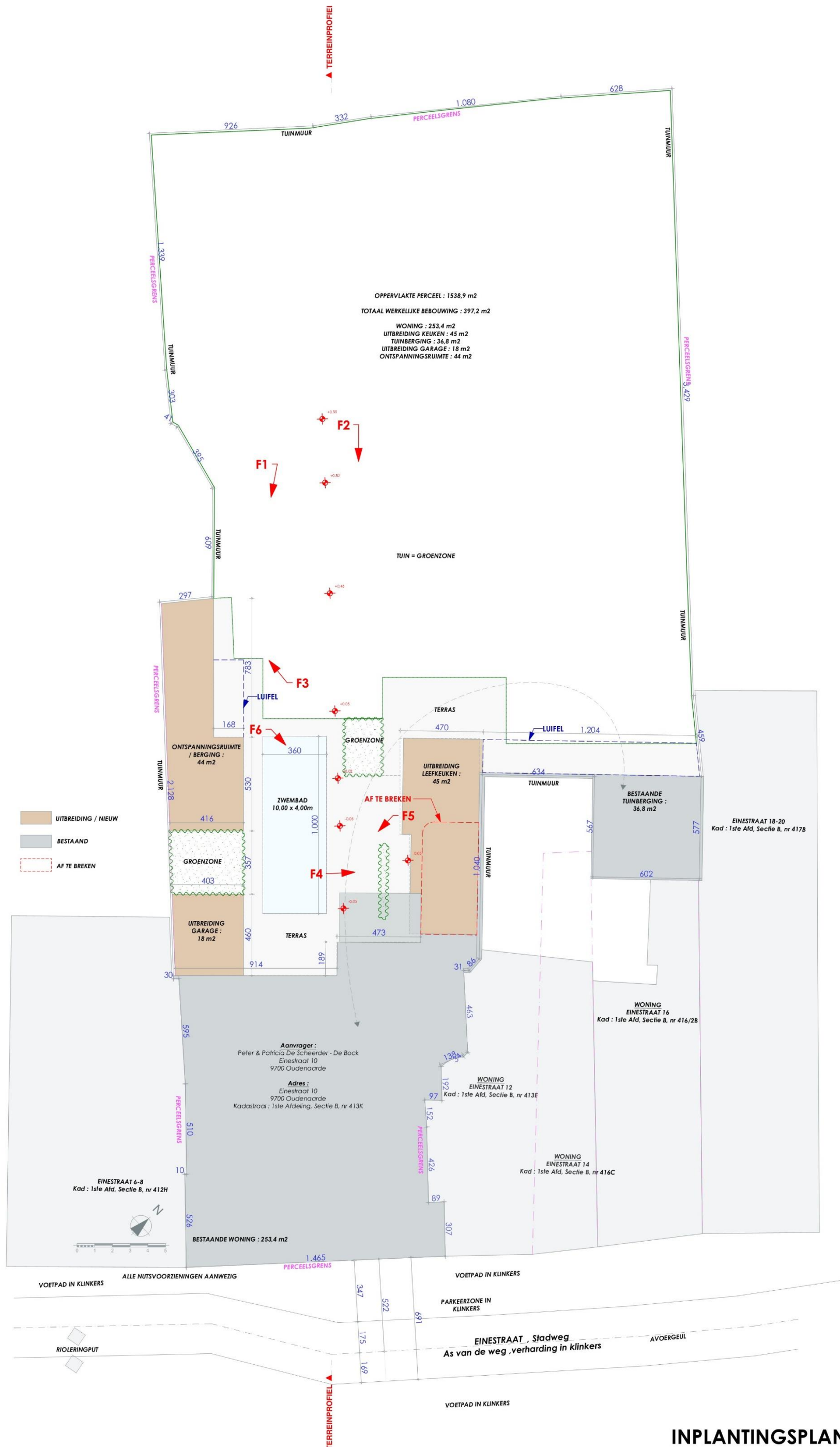
- Onderzoeksgebied:
 - Inplantingsplan huidige toestand
 - Inplantingsplan geplande toestand
 - Doorsnede bestaande toestand
 - Doorsnede nieuwe toestand
- Geografische/geo (morfo)logische en bodemkundige situering:
 - Topografische kaart
 - Orthofoto
 - Kadasterkaart
 - Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II
 - Tertiair geologische kaart
 - Quartair geologische kaart
 - Bodemtypekaart
 - Potentiële bodemerosiekaart
 - Erosiegevoeligheidskaart
 - Bodemgebruiksbestand
 - Gewestplan
- Historische situering:
 - Kaart van van Deventer, 1582
 - Kaart van het beleg van Oudenaarde, 1613-1615
 - Kaart van Sanderus, 1641
 - Kaart van Fricx, 1704-1712/1727
 - Maquette van Nézot, 1746
 - Kaart van Villaret, 1745-1748
 - Kaart van Ferraris, 1777
 - Atlas der Buurtwegen, 1840
 - Kaart van Vandermaelen, 1846-1854
 - Kaart van Popp, 1842-1879

- Luchtfoto's
- Archeologische situering:
 - Geoportaal Centraal Archeologische Inventaris
 - Inventaris Onroerend Erfgoed

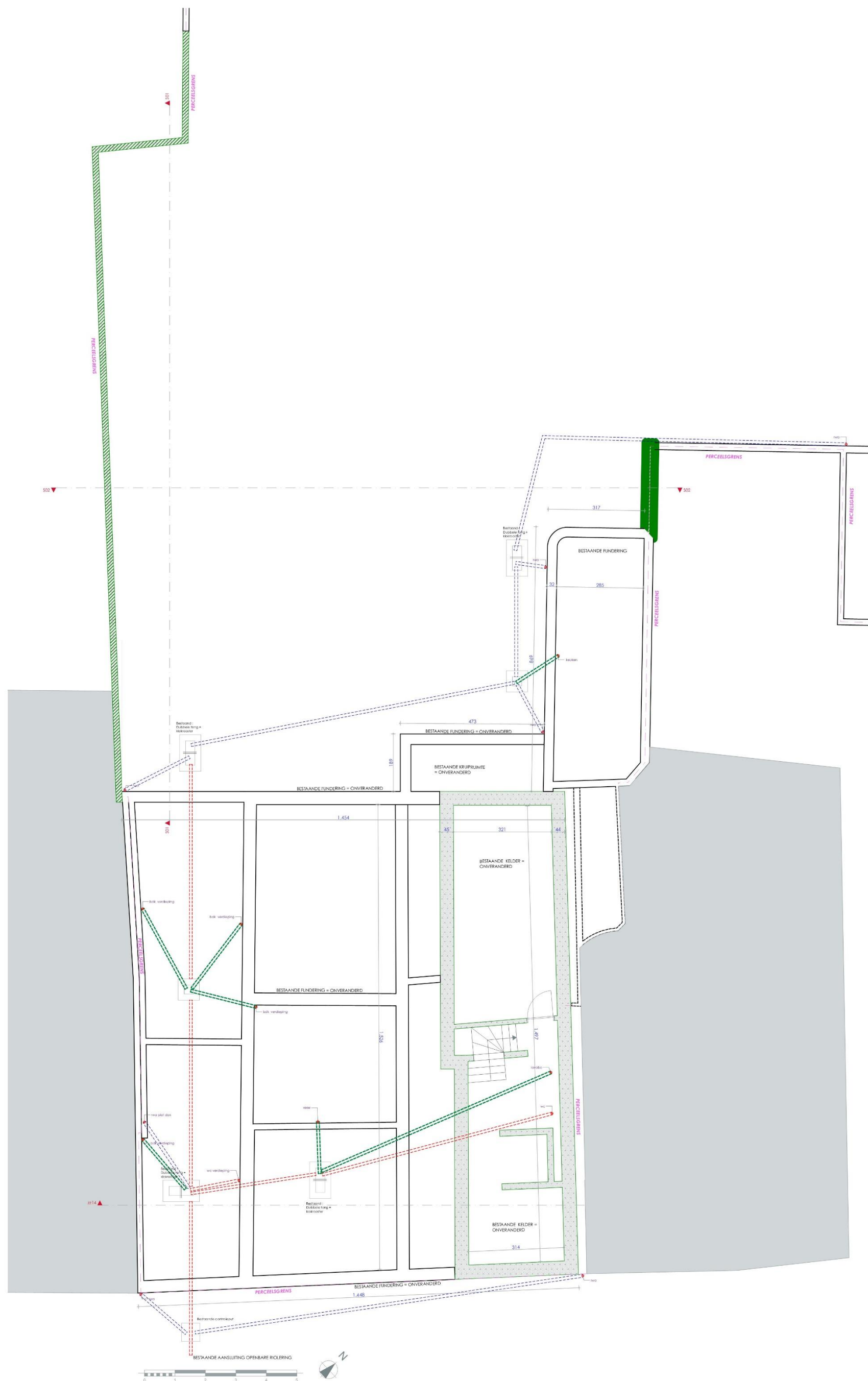

GRONDPLAN BESTAANDE TOESTAND

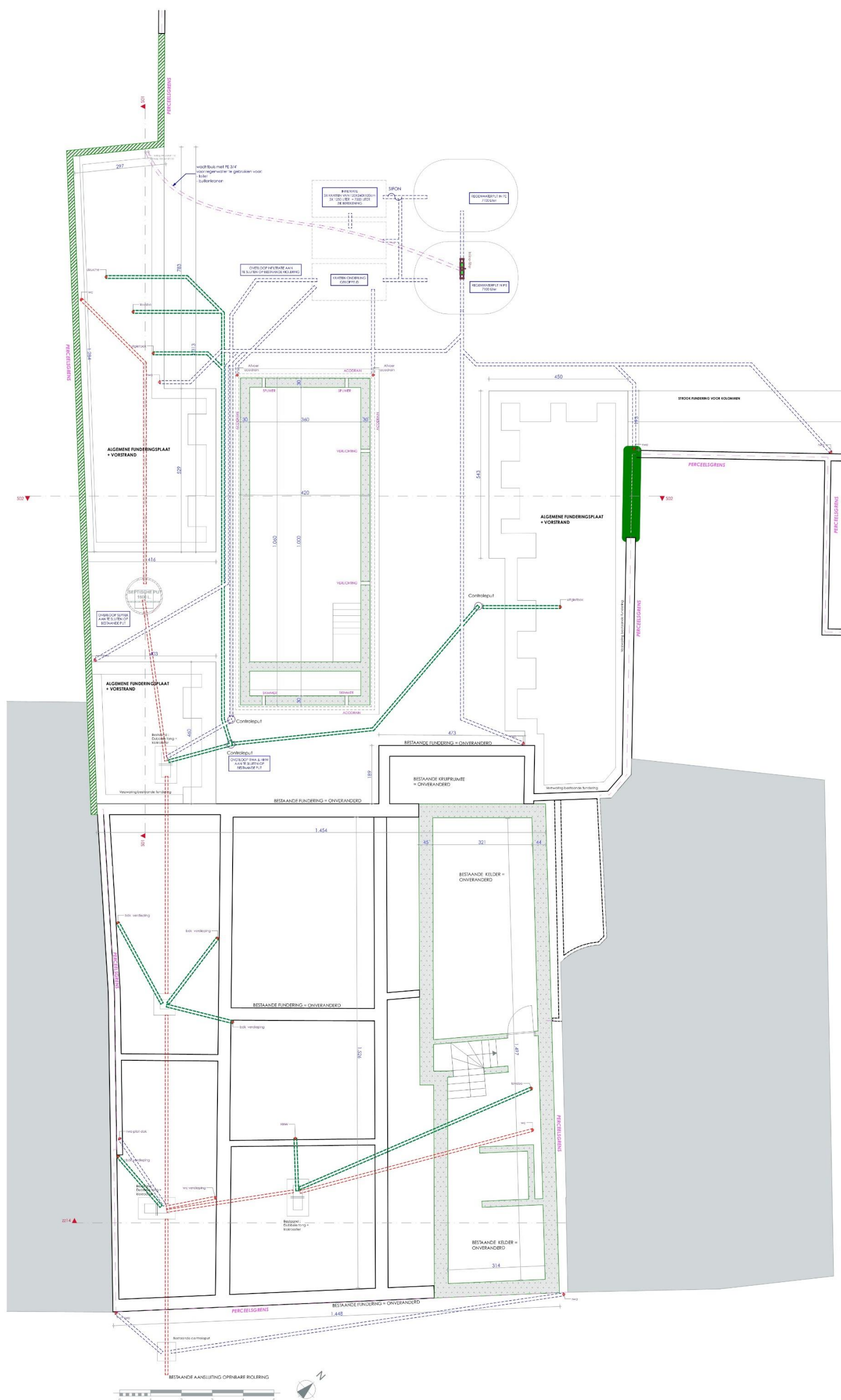

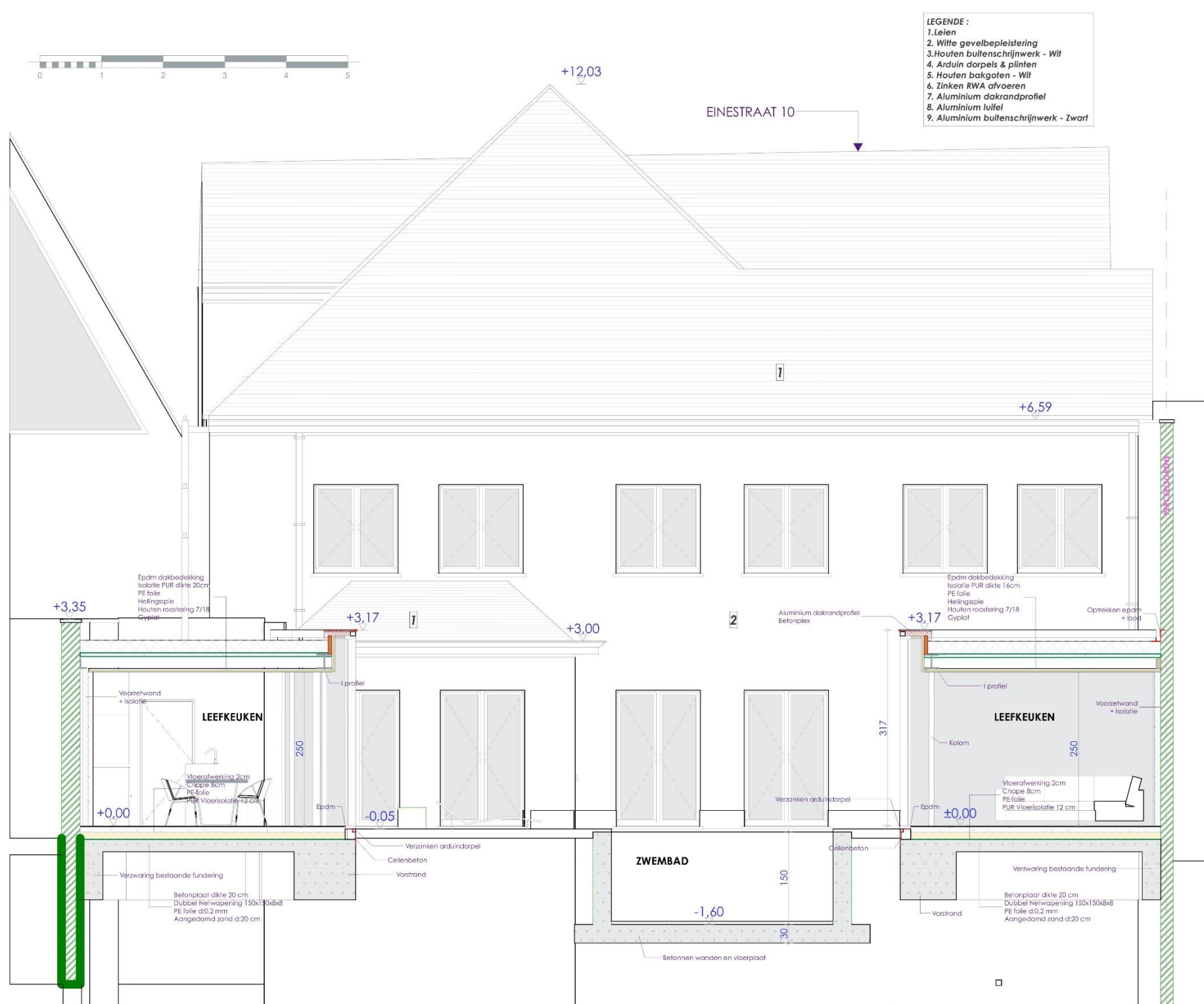
INPLANTINGSPLAN

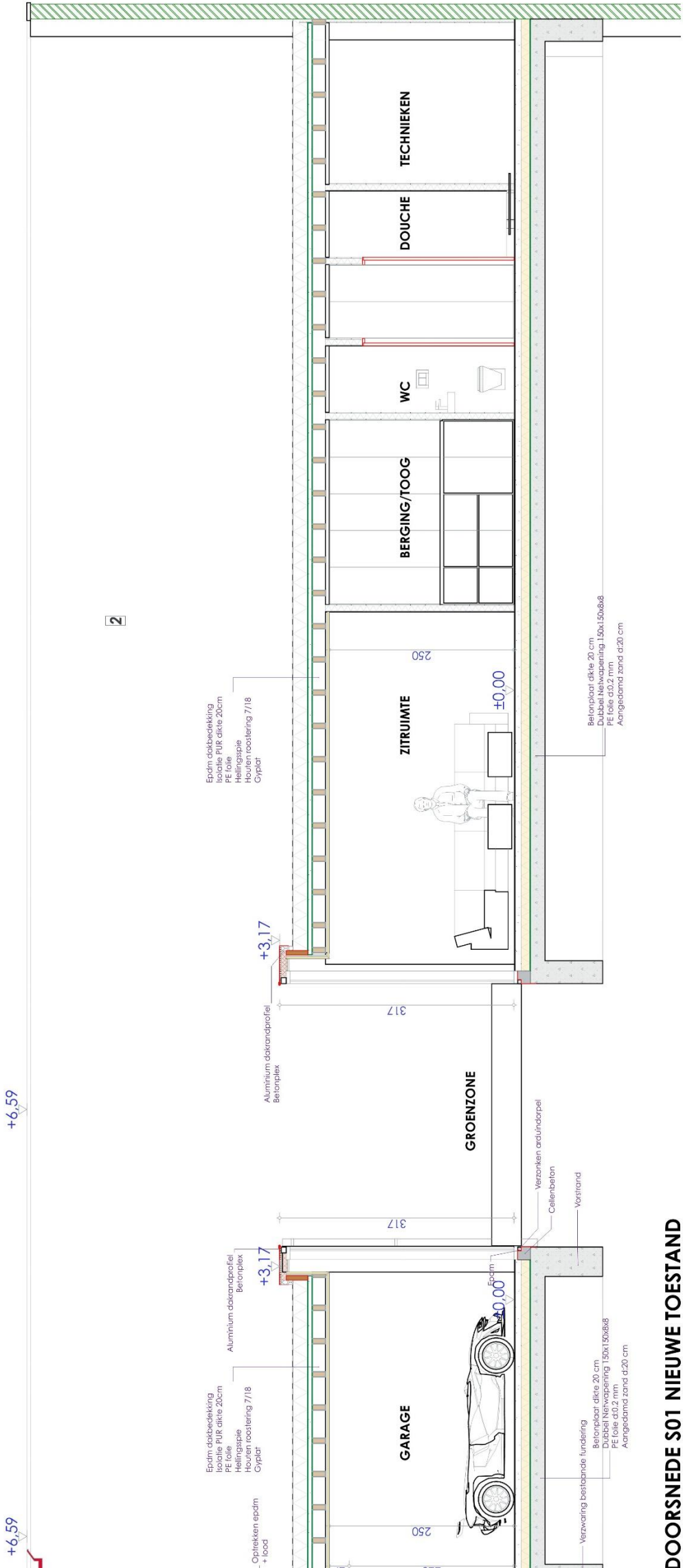
FUNDERINGS- & RIOLERINGSPLAN BESTAANDE TOESTAND

FUNDERINGS- & RIOLERINGSPLAN NIEUWE TOESTAND

DOORSNEDE S02 NIEUWE TOESTAND

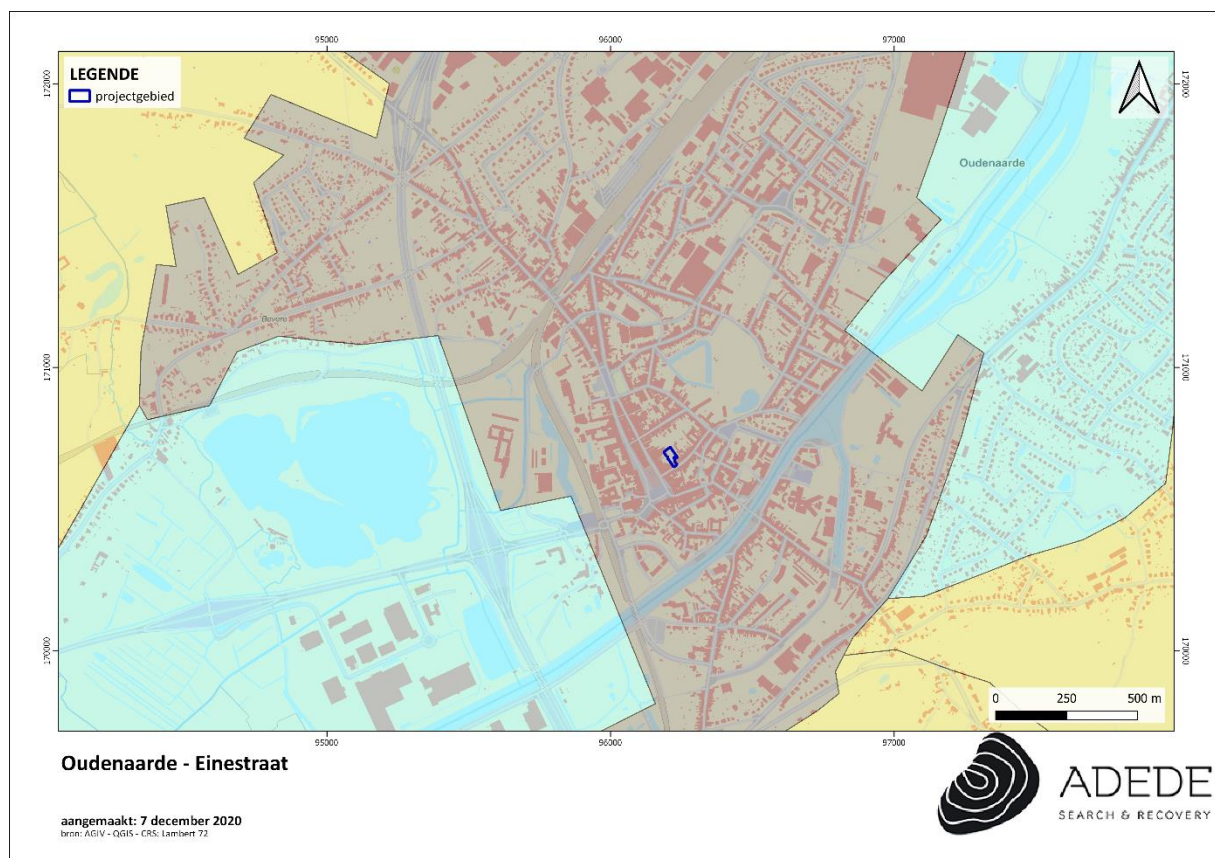

DOORSNEDE S01 NIEUWE TOESTAND

3 Assessmentrapport

3.1 Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied

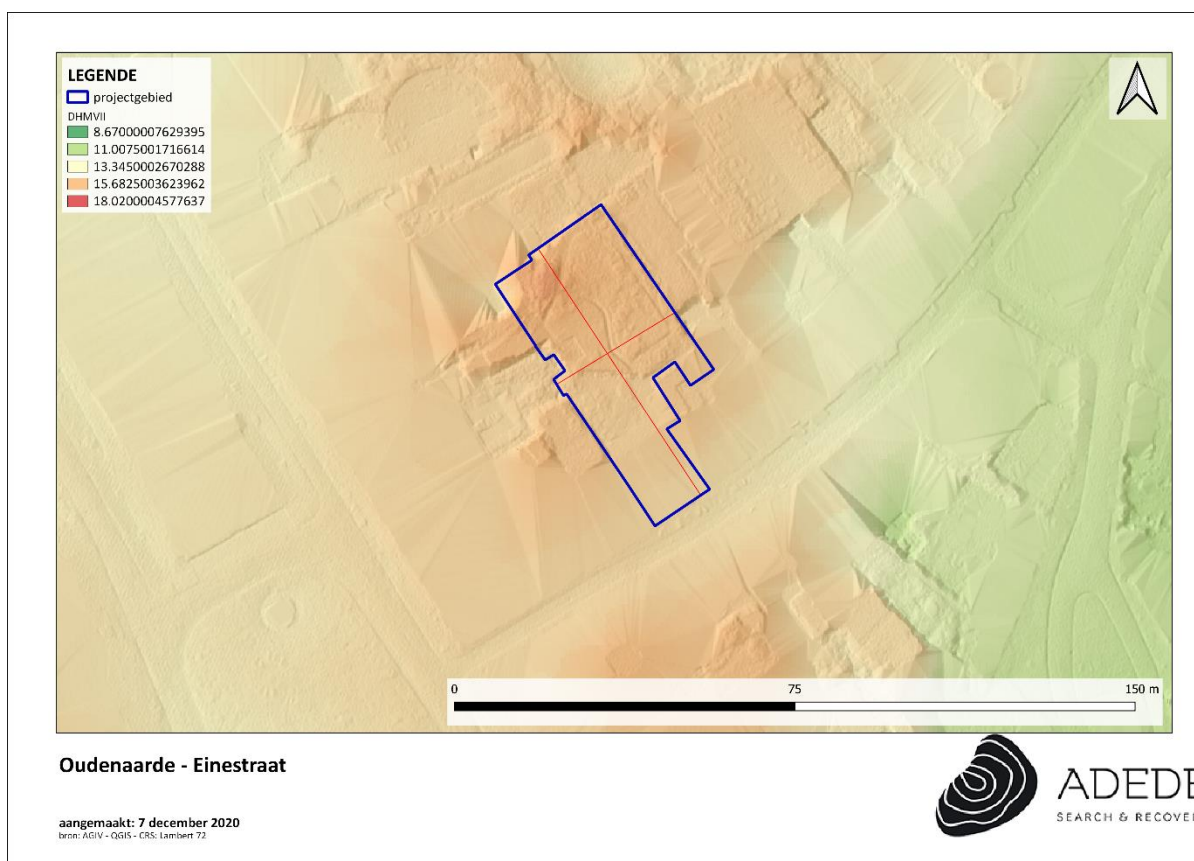
Oudenaarde is een stad in de provincie Oost-Vlaanderen, meer bepaald de regio van de Vlaamse Ardennen. Deze streek is gelegen in het zuiden van Oost-Vlaanderen en wordt gekenmerkt door een heuvelachtig landschap, variërend in hoogte tussen 88 en 145m. De stad is gelegen in het Boven-Scheldebekken en ligt aan weerszijden van de Schelde. Het actuele Schelde-alluvium vormt een overwegend rechtlijnig verlopende vallei, met een maximale breedte van 1 500m die bereikt wordt ter hoogte van de stad Oudenaarde zelf die zich gedeeltelijk binnen het alluvium uitstrekt. De zones die ten oosten en ten westen aan de Scheldevallei palen, maken respectievelijk deel uit van het interfluvium Schelde-Dender en het interfluvium Schelde-Leie. Op de traditionele landschappenkaart vinden we het projectgebied terug als 'stedelijke agglomeratie'. Het projectgebied kent een relatief vlak verloop, met een gemiddelde hoogte van zo'n 15m TAW. Het noordelijke gedeelte is daarbij iets hoger gelegen.

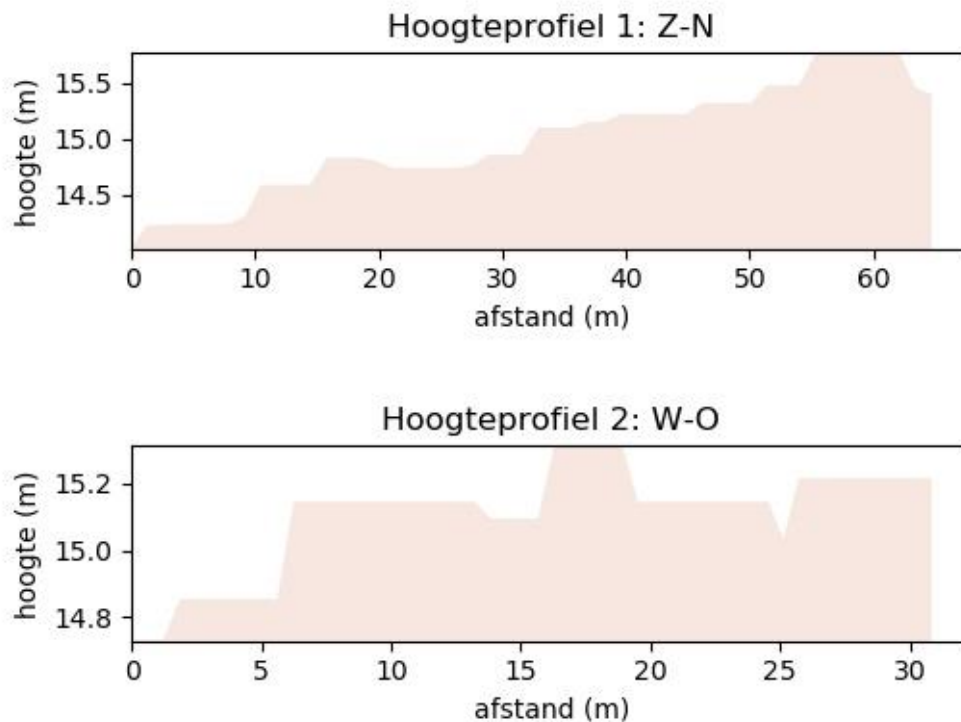
Figuur 1. Situering van het projectgebied op Traditionele Landschappenkaart.

Figuur 2. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.

Figuur 3. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail).

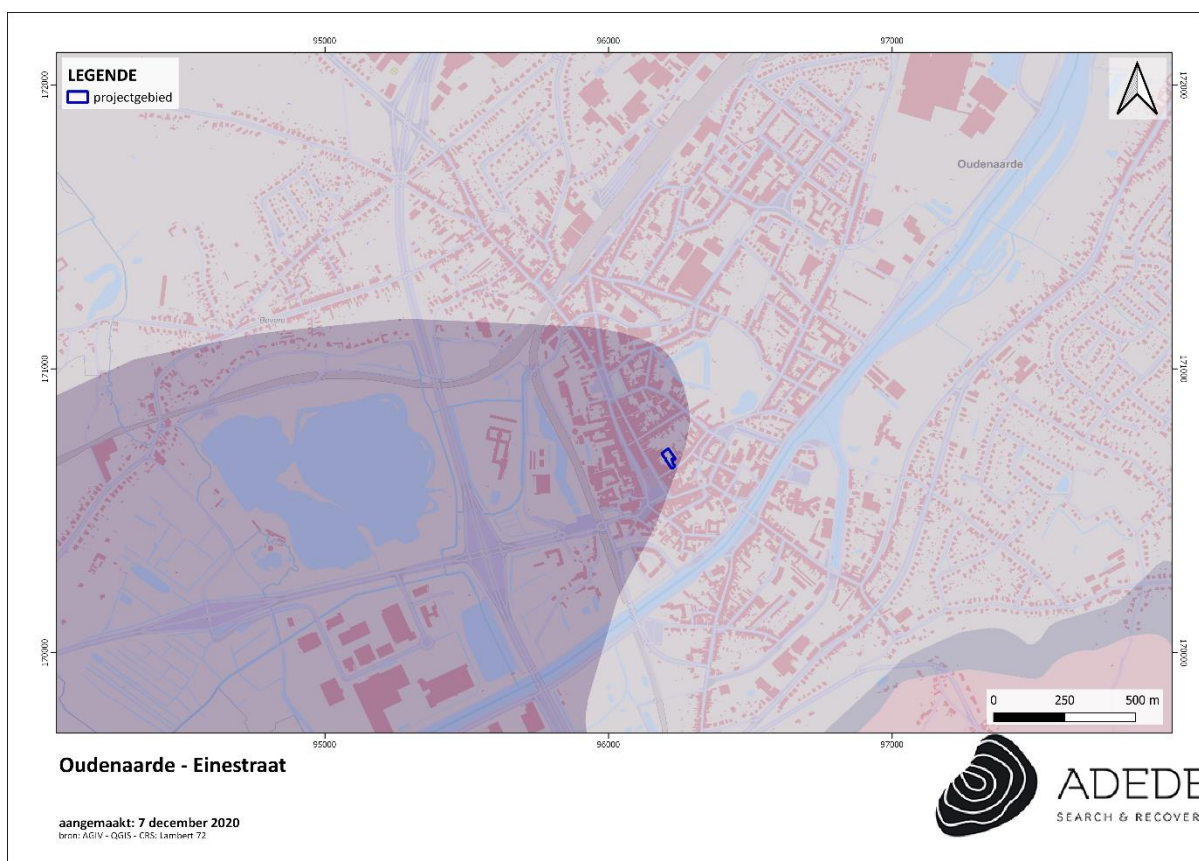

Figuur 4. Hoogteprofielen van het projectgebied.

3.2 Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied

3.2.1 Tertiair geologisch

De Tertiair geologische kaart (1:50.000) geeft de lithologie van de afzettingen onder de Quartaire afzettingen weer. Op de tertiair geologische kaart staat het projectgebied gekarteerd als Lid van Moen (KoMo). Dit lid maakt deel uit van de Formatie van Kortrijk, welk de onderste van de drie formaties is waaruit de Ieper Groep is opgemaakt (samen met Formatie van Tielt en Formatie van Gentbrugge). De Formatie van Kortrijk bestaat uit door de zee afgezette, i.e. mariene, kleilagen, daterend van het Ypresiaan (Vroeg Eoceen). De formatie wordt verder opgedeeld in 4 leden (van oud naar jong): het Lid van Mont Héribu, Orchies (of Saint-Maur), Moen (of Roubaix) en Aalbeke. Al deze leden zijn voornamelijk opgebouwd uit kleilagen, soms kunnen meer zandige en siltige lagen voorkomen. Meer specifiek is het Lid van Moen een afzetting opgebouwd uit een grijze klei tot silt die fossielhoudend kan zijn (Numulites Planulatus).

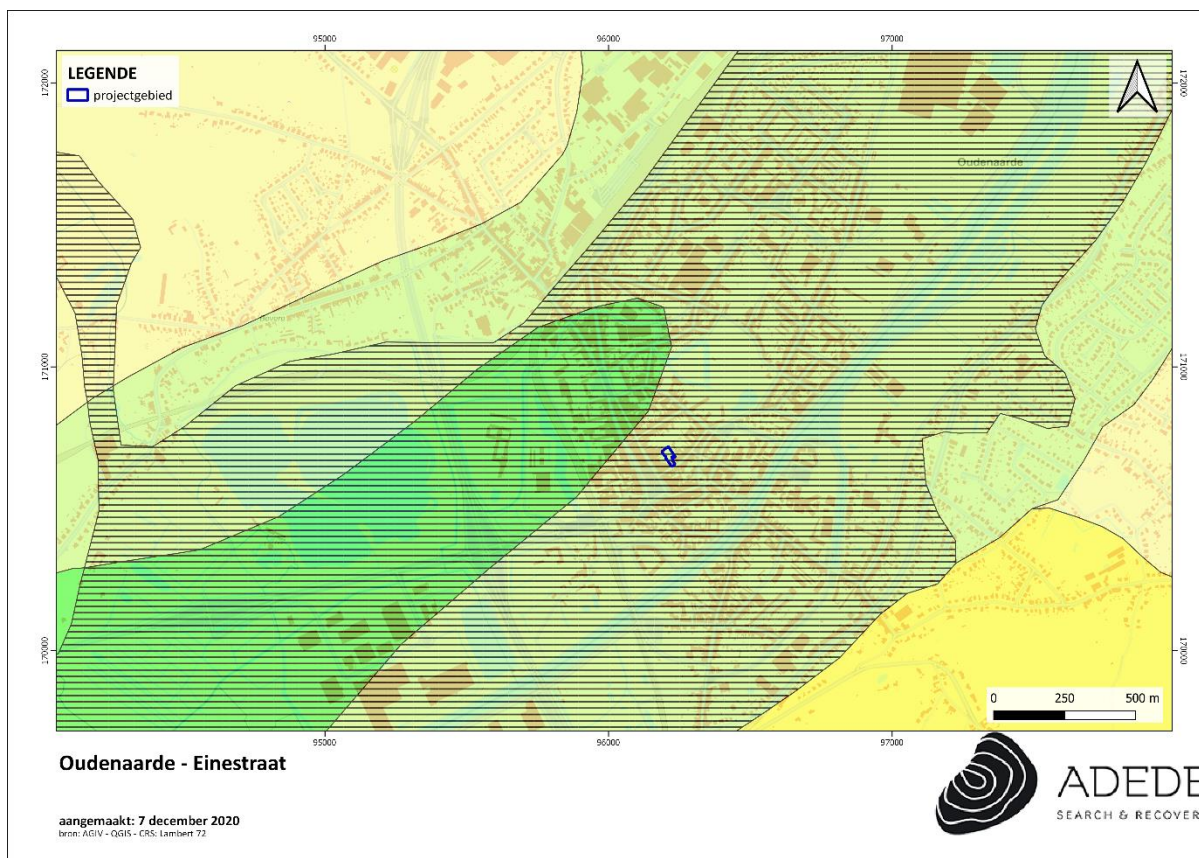
Figuur 5. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.

3.2.2 Quartair geologisch

Op de quartair geologische kaart staat het projectgebied gekarteerd als profieltype 3a. Bij dit profieltype zijn er Holocene en/of fluviatiele afzettingen aanwezig bovenop Pleistocene afzettingen.

De opbouw van dit profieltype is als volgt:

- FH: Fluviatiele afzettingen (inclusief organo-chemische en perimariene afzettingen) van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan).
- ELPw en/of HQ: Dit zijn eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (LaatPleistoceen) of mogelijk Vroeg-Holoceen. In het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen bestaan deze afzettingen voornamelijk uit silt (loess) en in de meer noordelijke en centrale delen van Vlaanderen, waar het onderzoeksgebied zich bevindt, zijn deze opgebouwd uit zand tot zandleem. Anderzijds kunnen er eveneens hellingsafzettingen van het quartair aanwezig zijn.
- FLPw: Dit zijn fluviatiele afzettingen, aanwezig onder de zandige eolische afzettingen, van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen).

Figuur 6. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.

3.2.3 Bodem

In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de bodemtypekaart, potentiële bodemerosiekaart, erosiegevoeligheidskaart en het bodemgebruiksbestand besproken.

3.2.3.1 Bodemtypekaart

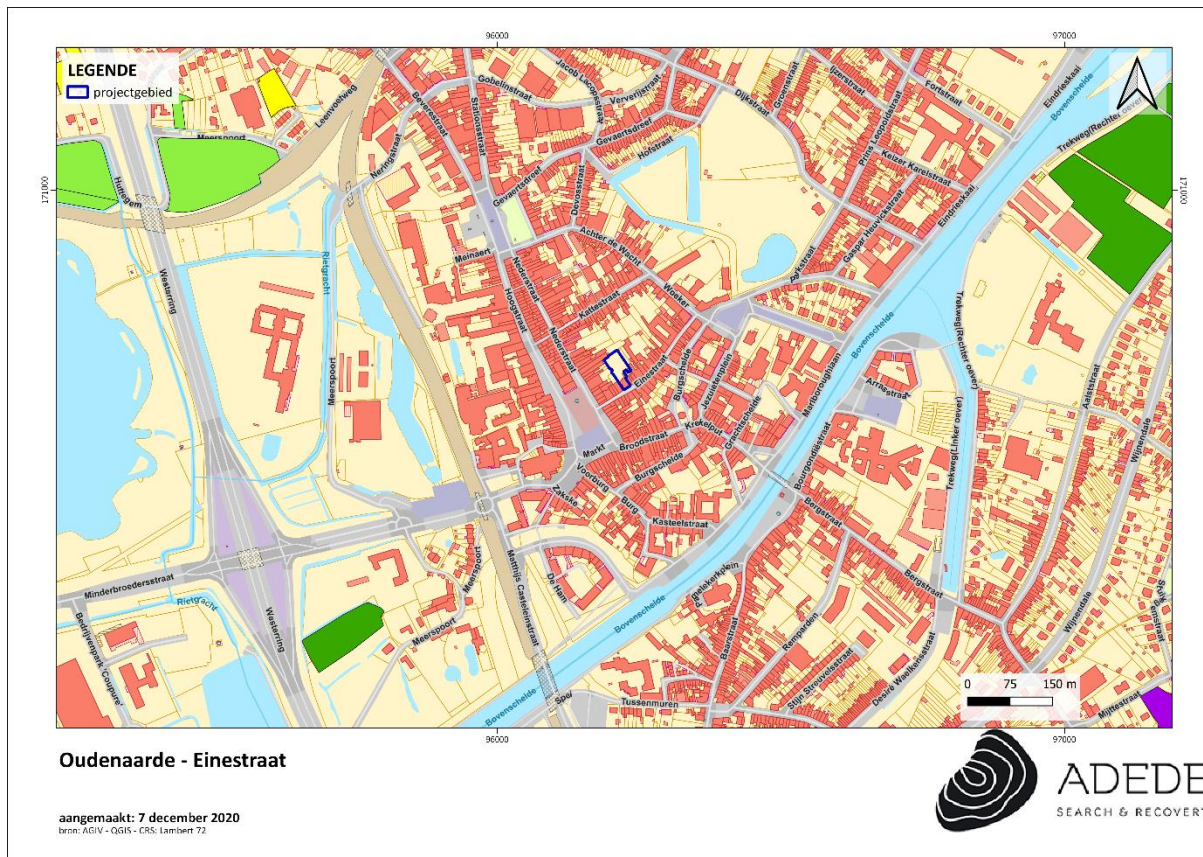
De bodemtypekaart toont dat het volledige onderzoeksgebied deel uitmaakt van een zone gekenmerkt door bodemtype OB. Hieronder verstaat men kunstmatige (bebouwde) gronden waarbij het originele bodemprofiel door ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd werd.

Figuur 7. Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart.

3.2.3.2 Potentiële bodemerosie

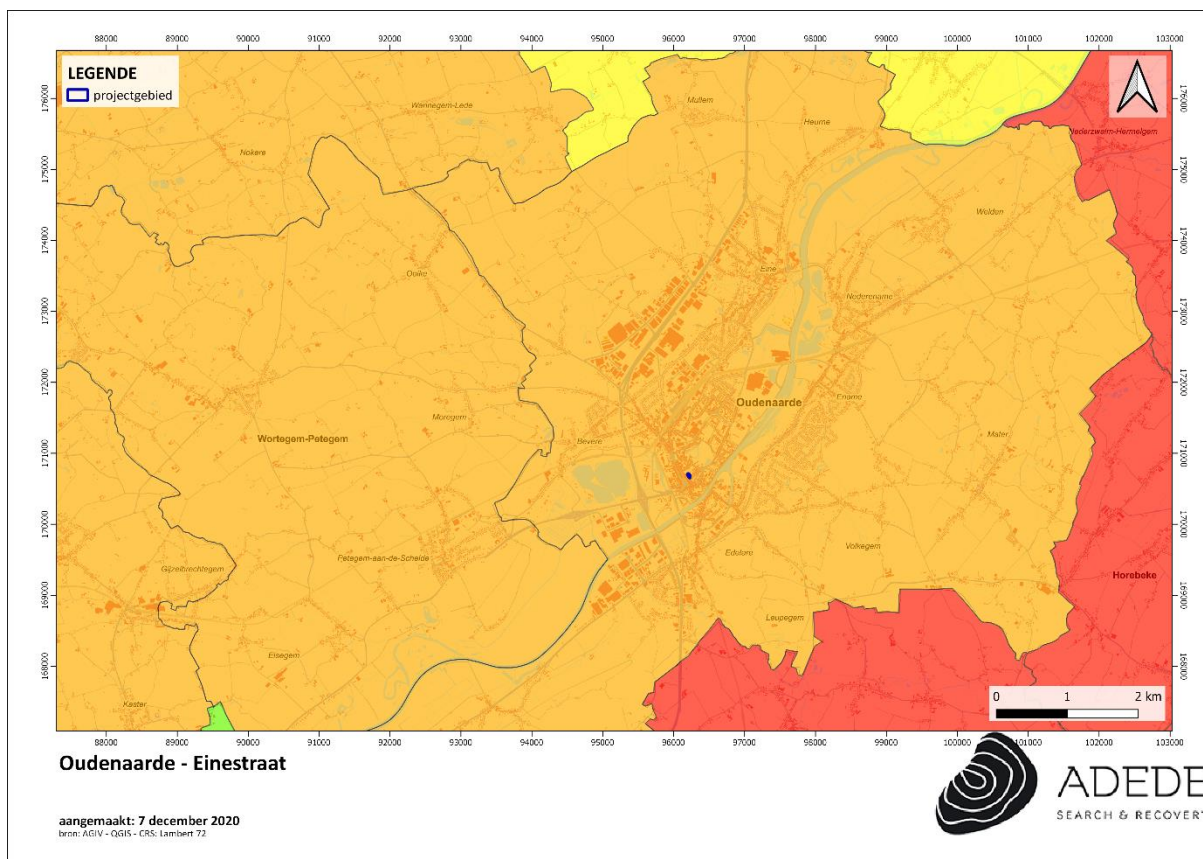
Het projectgebied staat niet gekarteerd op de potentiële bodemerosiekaart. In de ruime omgeving staan enkele gebieden gekarteerd als behorende tot de laagste klasse, wat overeenkomt met een verwaarloosbare potentiële bodemerosie.

Figuur 8. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart.

3.2.3.3 Erosiegevoeligheid

Het grondgebied van Oudenaarde staat te boek als een gebied dat gekenmerkt wordt door een sterke erosiegevoeligheid.

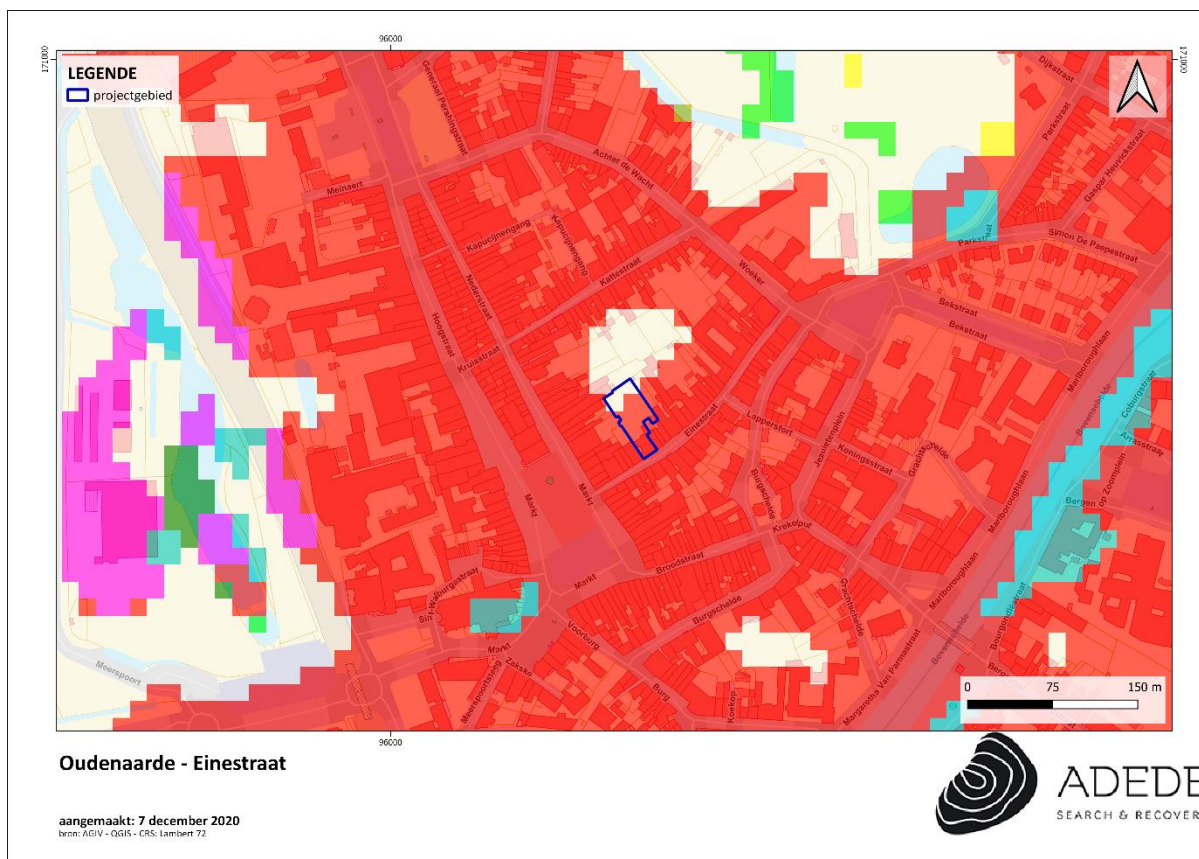

Figuur 9. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart.

3.2.3.4 Landgebruik

Het bodemgebruiksbestand 2001 is zeer grootschalig en daarom moeilijk bruikbaar op perceelsniveau. Binnen de contouren van het projectgebied vinden we volgende bodemgebruiken terug:

- **Rood: andere bebouwing** - Het grootste deel van het gebied wordt bedekt door structuren. Gebouwen, wegen en artificiele oppervlakten met groene oppervlakten en open bodem, (tussen 30 en 80% is verhard).
- **Wit: akkerbouw** - Bodem die gebruikt wordt in een of ander rotatiesysteem waarbij jaarlijks gewassen worden geoogst, inclusief braakland.

Figuur 10. Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand.

3.2.3.5 Gewestplan

Het Vlaams Gewestplan gaat terug op de 'wet op de stedenbouw', goedgekeurd in 1962. Tussen 1976 en 1980 werden 48 afzonderlijke plangewesten aangewezen, die samen het Vlaams Gewestplan vormen. Het Vlaams Gewestplan geeft de precieze functiebestemming van het totale grondgebied weer. De bestemming verwijst naar de algemene en aanvullende (bijzondere) stedenbouwkundige voorschriften zoals ze werden vastgelegd door de Vlaamse Regering. In het gewestplan staat het projectgebied gekarteerd als 'woongebied met culturele, historisch en/of esthetische waarde'. In deze gebieden wordt de wijziging van de bestaande toestand onderworpen aan bijzondere voorwaarden, die gegrond zijn op de wenselijkheid van het behoud van die bestaande toestand.

Figuur 11. Situering van het projectgebied op het gewestplan.

3.3 Historische situering van het onderzoeksgebied

3.3.1 Algemene historische situering¹

De naam Oudenaarde betekent 'oude weide' en heeft een Germaanse oorsprong. De eerste vermelding van deze naam stamt uit 1038. De nederzetting zou ontstaan zijn ca. 1050 rond een burcht na de neergang van de vroegmiddeleeuwse portus van Ename. Deze burcht, turris Aldenardensis, was gebouwd door graaf Boudewijn IV ca. 1000. Door de gunstige ligging aan de Schelde ontwikkelde de nederzetting zich al vlug tot een stad met een groeiende handel. Een eerste markt bevond zich aan de Burgschelde die na de bouw van de grote markt bekend stond als de Vismarkt of Garenmarkt. De grote markt ontstond eind 12e -begin 13e eeuw bij de uitbreiding van de stadsversterkingen.

Wanneer Oudenaarde precies zijn eerste versterkingen kreeg, is onduidelijk. Eind 12e eeuw was het reeds een vesting met verscheidene poorten. In 1214, na de Slag van Bouvines, moesten de versterkingen verplicht afgebroken worden, maar in 1227, naar aanleiding van het verdrag van Melun, kreeg de graaf het recht terug om ze terug op te bouwen. Bij deze heropbouw, in het midden van de 13e eeuw, werd de vesting verder opgeschoven naar het westen. De versterkte wallen werden in 1290 getransformeerd naar stenen muren. Begin 15e eeuw, in de Bourgondische periode, liet hertog Jan zonder Vrees geheel nieuwe muren oprichten, versterkt met 24 torens en 5 poorten. Deze vestingmuren zouden de basis blijven van de vorm en aanleg van de stad tot de sloop van de stadsvesten op het einde van de 18e eeuw. In de 16e eeuw ontstonden de eerste bastions, gebouwd door de Franse calvinist de La Nove, die later uitgebreid werden door Vauban met vier nieuwe bastions en een herstelling van de bestaande halvemanen.

De grenzen van Oudenaarde werden ook sterk beïnvloed door de meanderende Schelde en haar zijarmen, de Burgschelde en de Grachtschelde. Langs de rivier ontstonden verschillende stuwsluizen en watermolens. De oudste brug was oorspronkelijk in hout, maar werd ten laatste in 1275 omgebouwd in steen aangezien ze dan reeds benoemd wordt als 'Steenbrug'. Het uitzicht van de stad werd verder bepaald door de aanwezigheden van verschillende kloostergemeenschappen vanaf de 13e eeuw. Aan de oostelijke oever ontstonden de abdij van Maagdendale en het Zwartezustersklooster; op de westelijke oever het Onze-Lieve-Vrouwehospitaal, het begijnhof en het klooster van Sion. Dit laatste klooster was gelegen naast de burcht die door de Bourgondiërs werd herbouwd in de 14e eeuw als residentieel kasteel en zou in latere tijden dienen als ambtswoning van de stadsgouverneur, graanmaalderij en houtzaagmolen.

In de 16e eeuw kreeg het religieuze leven het hard te verduren met de Beeldenstorm en eind 17e eeuw kreeg Oudenaarde te maken met de inval van Lodewijk XIV van Frankrijk. Oudenaarde behoorde vanaf

¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Oudenaarde [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14106> (Geraadpleegd op 09-12-2020).

dan tot de tweede helft van de 18e eeuw tot Frankrijk. Gedurende deze periode kreeg de stad het zwaar te verduren door Spaanse belegeringen waarbij meer dan de helft van de stad in de as werd gelegd. Tijdens het Beleg van Oudenaarde (19 april tot 5 juli 1582, en onderdeel van de Tachtigjarige Oorlog) werd de stad belegerd door Alexander Farnese, de hertog van Parma.

Op 11 juli 1708 vond de Slag bij Oudenaarde plaats, een belangrijke veldslag tijdens de Spaanse Successieoorlog. Deze veldslag speelt zich in hoofdzaak ten noorden van de stad Oudenaarde af. Onder keizer Jozef II (1741-1790) verloor Oudenaarde haar versterkt karakter door de afbraak van de vesten, de stadspoorten en de burcht. Vele gebouwen die verwoest waren werden herbouwd in classicistische stijl.¹⁰ Na de Slag bij Waterloo speelde de stad echter een centrale rol in de Wellingtonbarrière en werd ze wederom een vesting. Oudenaarde verloor haar strategische positie voor het laatst in 1859 waarna de versterkingen weer verdwenen.

In de jaren 1857 werd de spoorlijn Gent-Oudenaarde aangelegd ten noorden van de gedempte stadsvesten waarrond de stationswijk zich ontwikkelde. Ook ten noorden van de gedempte vesten werd eind 19e eeuw het Liedtskasteel aangelegd met bijhorend landschapspark. De 19e eeuw werd verder gekenmerkt door een industriële aanwezigheid van kleine fabrieken en bedrijfjes in de oude stadskern. Deze zouden in de 20e eeuw verdwijnen naar de waterwegen en de periferie, onder meer door een hernieuwde aandacht voor restauratie van openbare gebouwen en kerken in de stadskern.

3.3.2 Historisch kaartmateriaal

3.3.2.1 *Kaart van Jacob van Deventer (1558-1575)*

Jacob Van Deventer was een cartograaf die afkomstig was uit het Nederlandse Kampen, waar hij in het begin van de zestiende eeuw geboren werd. In 1510 trouwde zijn ongehuwde moeder met een man uit Deventer, waarna het gezin van deze stad haar thuisbasis maakte. Na zijn studies aan de Latijnse school aldaar trok Jacob naar Leuven, waar hij aanvankelijk geneeskunde en wiskunde studeerde, maar gaandeweg een groeiende interesse ontwikkelde voor de cartografie. In 1536 tekende van Deventer zijn eerste grote kaart, namelijk deze van het hertogdom Brabant. Dit was de eerste gedrukte kaart in de Nederlanden. Van Deventer was in de Nederlanden ook een van de eersten die gebruik maakten van driehoeksmeting, een methode die ontwikkeld was door tijdgenoot Jemme Reinerszoon Frisius. Keizer Karel V verleende van Deventer de titel 'Keizerlijk cartograaf'. Na de troonsafstand van de keizer, gaf zijn zoon en opvolger Filips II van Deventer de opdracht om alle steden in de Nederlanden in kaart te brengen, dit vooral vanuit een militair-strategisch oogpunt. Van Deventer werkte hier aan van 1558

tot aan zijn dood in 1575.² Op de kaart zien we duidelijk de Einestraat, die zich vanuit het centrum een weg oostwaarts baant. Het betreft een druk bebouwde straat, waarvan de linkerzijde duidelijk een afgetekend bouwblok vormt met de achterliggende percelen. Centraal in dit bouwblok ligt een onbebouwde zone, die in gebruik is als tuingebied.

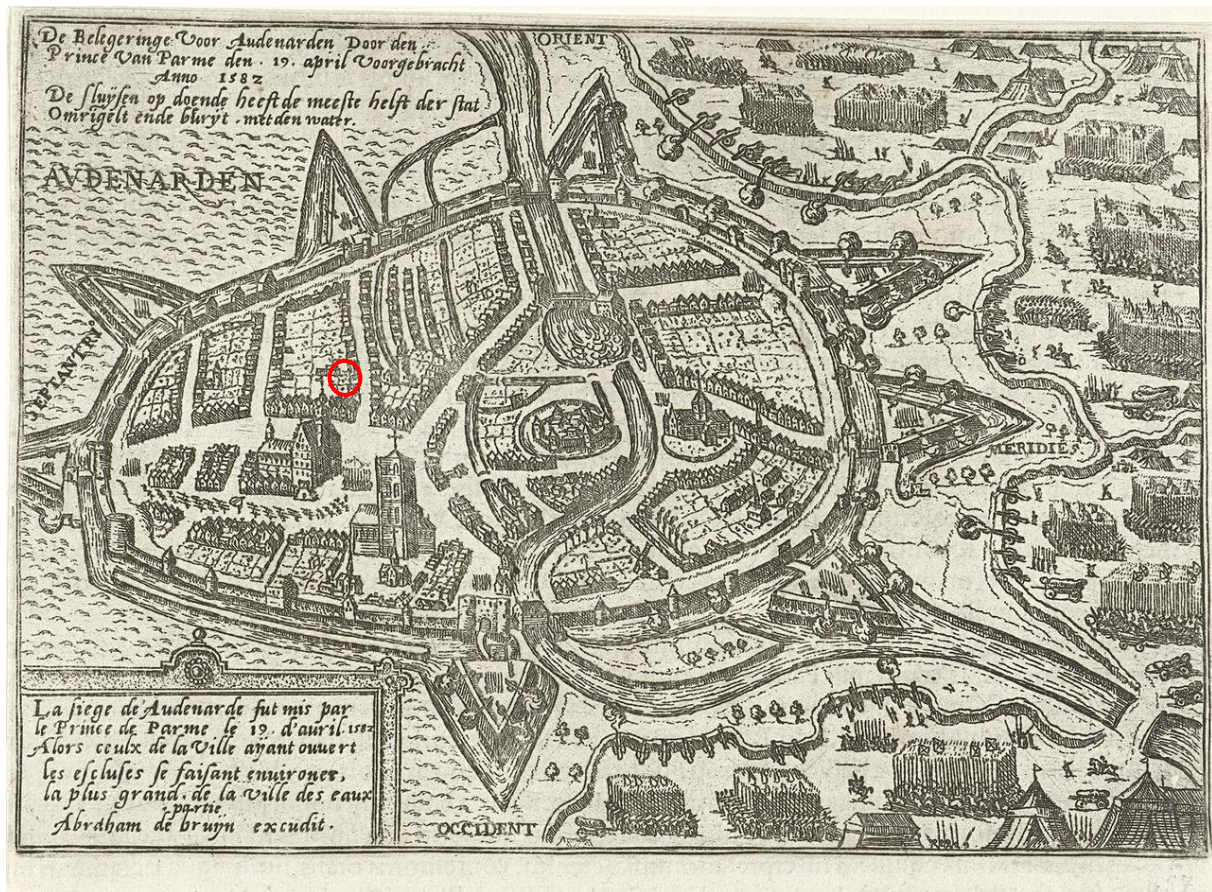
Figuur 12. Situering van het projectgebied op de kaart van van Deventer (cartesius.be)

3.3.2.2 Kaart van het beleg van Oudenaarde (1582)

Onderstaande kaart geeft een schematische weergave van het beleg van Oudenaarde in 1582. De kaart is afkomstig uit de collectie van het Rijksmuseum te Amsterdam en kwam tot stand tussen 1613 en 1615. De auteur van deze kaart is onbekend. Op de kaart zien we duidelijk de Einestraat die zich vanuit het centrum een weg baant in oostelijke richting naar de Einespoort. De kaart is weinig gedetailleerd

² Reinout Rutte en Bram Vannieuwenhuyze, *Stedenatlas Jacob van Deventer. 226 stadsplattegronden uit 1545-1575* (Bussum – Tiel, 2018).

maar geeft duidelijk de rijhuizen weer die langs de Einestraat gebouwd werden. Binnen het huizenblok zien we open ruimte die vermoedelijk gebruikt werd als tuin/achtererf met aanbehorende structuren.

Figuur 13. Situering van het projectgebied op de kaart van het beleg van Oudenaarde (Rijksmuseum – Amsterdam)

3.3.2.3 Kaart van Sanderus (*Flandria Illustrata*, 1641)

Antonius Sanderus, nom de plume van Antoon Sanders, werd geboren te Antwerpen op 15 september 1586 en stamde uit een voorname Gentse familie die gevlucht was ten tijde van de Gentse Republiek. Zijn grootvader was een arts die van Aalst naar Gent verhuisde om er lijfarts van Keizer Karel V te worden. Na Latijnse studies te Oudenaarde en Gent, studeerde hij nog Filosofie bij de Jezuïeten in Dowaaï, waar hij in 1609 de titel van Magister Artium ontving, om vervolgens priester te worden in Gent. Later in zijn leven voltooide hij nog zijn studies theologie aan de Universiteiten van Leuven en Dowaaï. Sanderus verdiende zijn sporen als historicus en schreef verschillende belangwekkende werken over de geschiedenis van onze gewesten. Onderstaande kaart is afkomstig uit zijn magnum opus 'Flandria Illustrata', dat in twee delen verscheen tussen 1641 en 1644 in twee delen verscheen

bij de Amsterdamse uitgevers Cornelis en Joan Blaeu. Ten minste officieus, want het boek werd officieel gedrukt bij een Katholieke drukkerij te Keulen. De katholieke Sanderus zou immers in de problemen komen wanneer zijn boek zou uitgegeven bij een uitgeverij in de Protestantse Noordelijke Nederlanden. Het mag dan ook geen verbazing wekken dat er heel wat overeenkomsten te bemerken zijn tussen de kaarten van Sanderus en deze van de atlas van Blaeu. Een derde deel van dit meesterwerk bleef onafgewerkt.³ Ook hier vinden we de Einestraat terug als een eerder dichtbebouwde straat met achterliggend tuingebied en mogelijk aanwezige achtererfstructuren (afvalputten, waterputten e.d.m.).

Figuur 14. Situering van het projectgebied op de kaart van Sanderus (Flandria Illustrata, 1641 – Cartesius.be)

3.3.2.4 Kaart van Fricx (1704-1712/1727)

Eugène Henry Fricx (1644-1730) gaf zijn naam aan de kaarten die genoegzaam bekend zijn als de Fricx-kaarten. Deze vooraanstaande Brusselse drukker uit de zeventiende en de achttiende eeuw, werd in

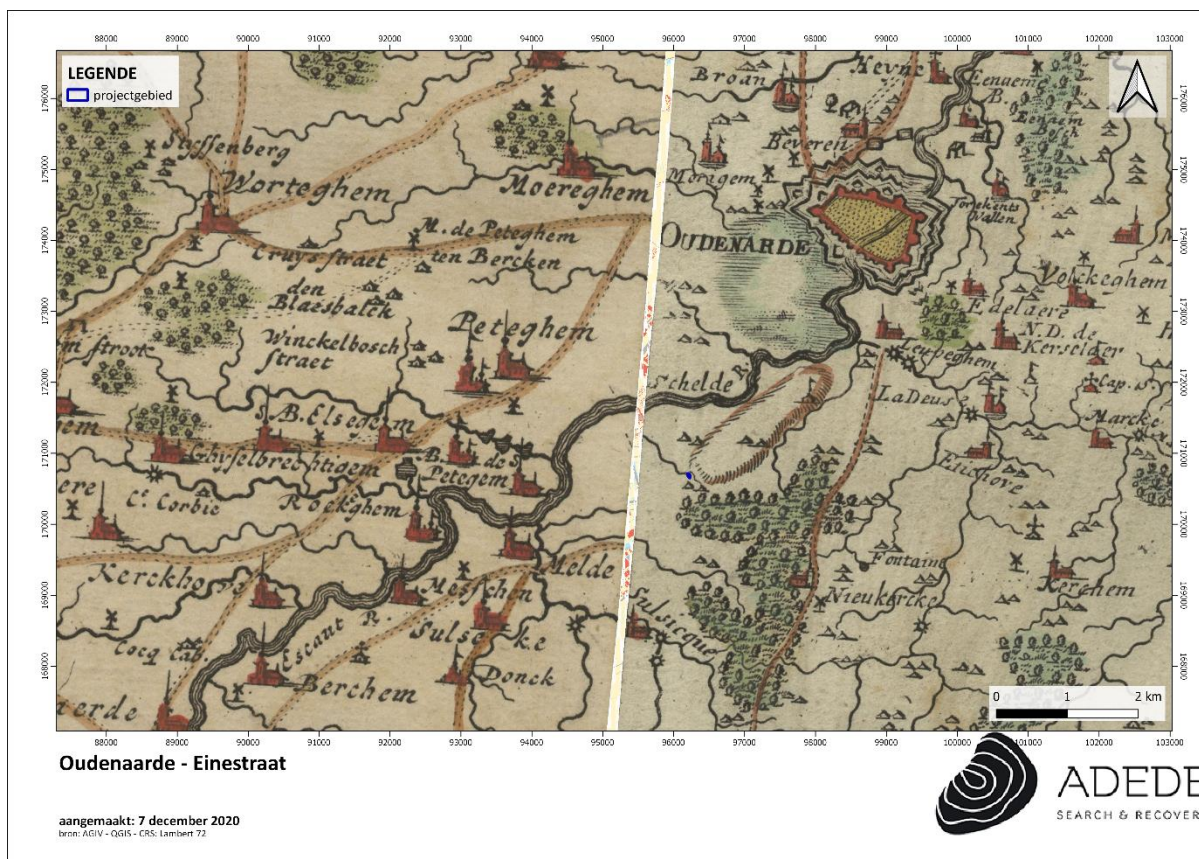
³ Carlos De Vleeschauwer, De Flandria Illustrata van Antonius Sanderus (Brussel, 1978).

1689 door de Conseil-privé van de Spaanse Koning benoemd tot Koninklijk Drukker.⁴ Met zijn atlas 'Cartes des Pays-Bas et des frontières de France' wenste Fricx voornamelijk zijn kunde als drukker in het licht te stellen, met het oog op het behouden van zijn titel als Koninklijk Drukker. Hij zou deze titel uiteindelijk voor het leven verkrijgen. De atlas is in feite een bundeling van heterogene, losse kaarten, die nauw verband houden met de Spaanse Successieoorlog (1702-1713). De kaart is immers grotendeels gebaseerd op kaarten van Franse ingenieurs onder leiding van Jacques Pennier en François Naudin. Dit verklaart ook waarom de kaart beter uitgewerkt is voor de Westelijke delen van het land, die door de Franse cartografen beter in kaart gebracht werden. Vanuit een geografisch perspectief is de atlas op te delen in een topografische kaart, bestaande uit 24 kaartbladen (schaal 1/110000 en 1/115000), en een verzameling stadsplannen en overzichtskaarten van belegeringen en veldslagen. De topografische kaart van Fricx is de eerste overzichtskaart van de Zuidelijke Nederlanden van een dergelijk hoge kwaliteit en kwam tot stand tussen 1704 en 1712, al is het niet onwaarschijnlijk dat het laatste kaartblad pas in 1727 werd uitgegeven.⁵

Gezien de weinig gedetailleerde aard van de Fricx-kaart voor het platteland, waarbij ter oriëntering vooral kastelen, kerken, abdijen en kenmerkende bouwwerken als windmolens worden weergegeven in het landschap. Burgerlijke architectuur kreeg op de Fricx-kaart zeer weinig aandacht. Daarenboven is het georefereren op de Fricx-kaart geen evidentie, daar zij niet schaalvast is. Dit maakt het bijzonder moeilijk om het projectgebied precies te karteren. Daarenboven zit er bij de georeferentie een zodanig grote afwijking dat het projectgebied te ver zuidwestelijk geprojecteerd wordt op de Fricx-kaart. Deze kaart kan dus weinig bijkomende informatie leveren over het projectgebied.

⁴ C. Lemoine-Isabeau, 'Eugène Henry Fricx' in: *Lexicon der Geschichte der Kartografie (1986, boek 1) pp. 242-243.*

⁵ C. Lemoine-Isabeau, *Les militaires et la cartographie des Pays-Bas méridionaux et de la principauté de Liège à la fin du XVIIIe et au XVIIIe siècle (Brussel, 1984).*

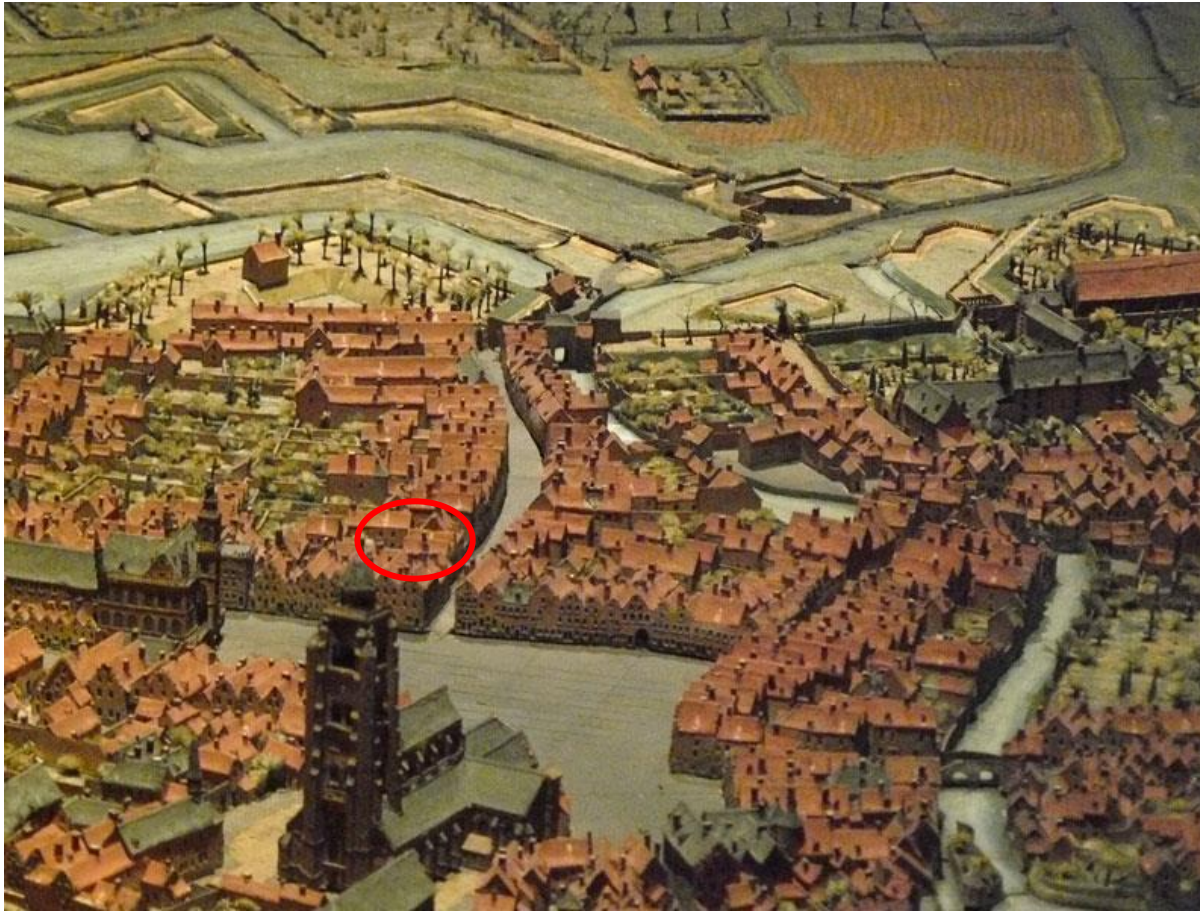

Figuur 15. Situering van het projectgebied op de kaart van Fricx

3.3.2.5 Maquette van Nicolas De Nezot (1746)

Nicolas de N  zot was een militair ingenieur uit Frankrijk. Hoewel hij zich voornamelijk bezig hield met cartografie en het uitwerken van verdedigingswerken voor verschillende steden, maakte hij doorheen zijn carrière ook verschillende maquettes van steden, zo ook van Oudenaarde. Daarbij valt voornamelijk op dat het gebruik van kleuren en correcte verhoudingen deze maquette tot een uniek stuk maken. De maquette heeft een oppervlakte van 5,48 op 4,16 meter en geeft een getrouw beeld van de stad Oudenaarden in de jaren 1740. De Maquette wordt bewaard in het Museum voor Schone Kunsten te Rijsel. Onderstaande foto geeft een beeld van de Maquette waarop we duidelijk de Einestraat zien lopen. Het betreft hier een druk bebouwd gebied, waarbij we het projectgebied aan de linkerzijde van de straat terugvinden. Het maakt deel van een groot bouwblok, waarbij het

centrale gedeelte onbebouwd blijft en mogelijk gebruikt werd als tuin. Ook andere achtererf-structuren kunnen hier verwacht worden (afvalputten, waterputten e.d.m.).

Figuur 16. Situering van het projectgebied op de Maquette van Nézot (bron: http://www.le-petit-bruges.be/le-petit-bruges_foto/maquette_nezot.html)

3.3.2.6 Kaart van Villaret (1745-1748)

De Villaret-kaart werd opgemaakt tussen 1745 en 1748, in opdracht van de Franse vorst Lodewijk XV. De kaart werd vernoemd naar de Franse ingenieur-cartograaf Jean Villaret, een van de makers van deze kaart. De aanleiding tot het maken van de kaart was de Franse verovering van de Zuidelijke Nederlanden, na de slag bij Fontenoy (1745). De Franse vorst gaf na deze overwinning meteen de opdracht om de veroverde gebieden nauwkeurig in kaart te laten brengen. Daarbij werd, door de Franse cartograaf César-François Cassini de Thury eerst een triangulatiennetwerk uitgetekend, om de kaart te kunnen laten aansluiten op de bestaande triangulatiennetwerken van Frankrijk en de Republiek der Nederlanden. Dit triangulatiennetwerk werd vervolgens door verscheidene ingenieurscartografen – waarbij François Masse en Jean Villaret als de meest vooraanstaanden gelden – gedetailleerd ingevuld.

Het resultaat is een uiterst precieze kaart van de Zuidelijke Nederlanden in het midden van de achttiende eeuw, bestaande uit meer dan 80 kaartbladen.⁶ We zien op de Villaretkaart een kleine verschuiving van het projectgebied. Deze kaart biedt echter weinig detail en we zien enkel een groot huizenblok. Centraal lijkt hier nog steeds een groene zone gelegen te zijn.

Figuur 17. Situering van het projectgebied op de kaart van Villaret.

3.3.2.7 Kaart van Ferraris (1771-1778)

In opdracht van Keizerin Maria-Theresia werden de Oostenrijkse Nederlanden gedurende de periode 1771-1778 uitgebreid in kaart gebracht. De eerste plannen voor dit project dateren al van 1751, maar het zou nog tot 1770 duren vooraleer de Keizerin haar fiat gaf aan het project. Het was Joseph-Jean François, graaf de Ferraris (1726-1814) die de leiding van het project in handen kreeg. De Ferraris was een gerenommeerd generaal uit het Oostenrijkse leger, die in Wenen Cartografie studeerde en

⁶ Lemoine-Isabeau, *Les militaires et la cartographie*.

reeds op jonge leeftijd actief werd in het leger.⁷ De 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten werden geklasseerd volgens bundels en vergezeld van een beschrijvende teksten. De kaart werd in drievoud gemaakt en het exemplaar dat bedoeld was voor de landvoogd Karel van Lotharingen, is heden in bezit van de Koninklijke Bibliotheek Albert I te Brussel. De andere exemplaren bevinden zich in het Nederlandse Rijksarchief te Den Haag en het Kriegsarchiv te Wenen.⁸ De Ferrariskaart had tot doel een militaire kaart te zijn, waarbij de details niet de voornaamste zorg waren, maar eerder de algemene aanduiding van hagen, grachten, rivieren en gebouwstructuren. Daarbij was het van belang dat het gebruik van de kaart zo voor de hand liggend mogelijk was. Daarbij werd overigens geen legende opgesteld, daar alle kaartelementen geacht werden duidelijk te zijn. Pas later werden legenda aan de kaarten toegevoegd.⁹ De kaart van Ferraris geeft een gelijkaardig beeld als de voorgaande kaarten.

Figuur 18. Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris.

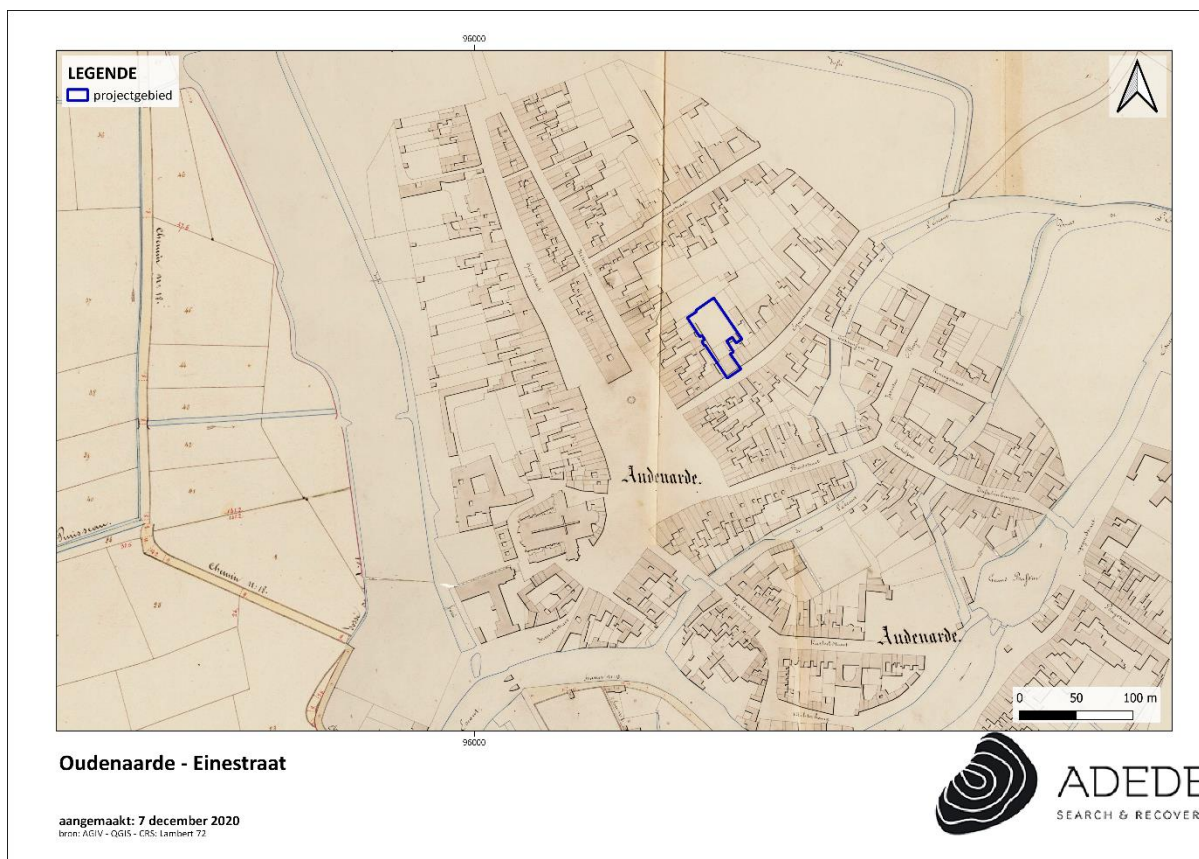
⁷ A. De Smet, 'Le Général-Comte de Ferraris et la carte des Pays-Bas autrichiens', in s.n., *Album Antoine De Smet* (Brussel, 1974) pp. 347-362.

⁸ W. Bracke 'De kaart van de Oostenrijkse Nederlanden door graaf de Ferraris', in: s.n., *De Grote Atlas van Ferraris* (Tielt, 2009) pp. 5-19.

⁹ Karen De Coene, Thérèse Ongena, Frederic Stragier, Soetkin Vervust, Wouter Bracke & Philippe De Maeyer, 'Ferraris, the Legend', in: *Cartographic Journal* 49 (2012, 1), pp. 30-42.

3.3.2.8 *Atlas der Buurtwegen (1840)*

De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering van de wet van 10 april 1841 met als doel ondubbelzinnig aan te duiden welke kleine wegen een openbaar karakter hadden. Er werd dus een inventarisatie gemaakt van alle 'openbare' wegen en 'private' wegen met openbare erfdiensbaarheid'. De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (sentiers). In de periode 1843-1845 werd per toenmalige gemeente een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen. Een atlas is samengesteld uit overzichtsplannen, detailplannen en tabellen. Overzichtsplannen zijn één of meerdere plannen van de betreffende atlasgemeente met aanduiding van de omtrekken van deelgebieden, die genummerd zijn; de nummering van de deelgebieden verwijst naar het nummer van het detailplan; de schaal waarin de overzichtsplannen zijn opgemaakt is meestal 1/10.000. Detailplannen zijn meestal opgemaakt op kaartschaal 1/2.500; in enkele gevallen zijn ze opgemaakt op een andere schaal, bijvoorbeeld in stedelijke centra en buitengebieden. De tabellen die in de atlassen zijn opgenomen bevatten de wegkarakteristieken, het nummer van de buurtweg, de lengte, de oppervlakte, tabellen van de eigenaars van de aangelande percelen en tabellen van grondinneming. Ook hier zien we bebouwing langsheen de Einestraat, met achterliggend een tuingedeelte/achtererf.

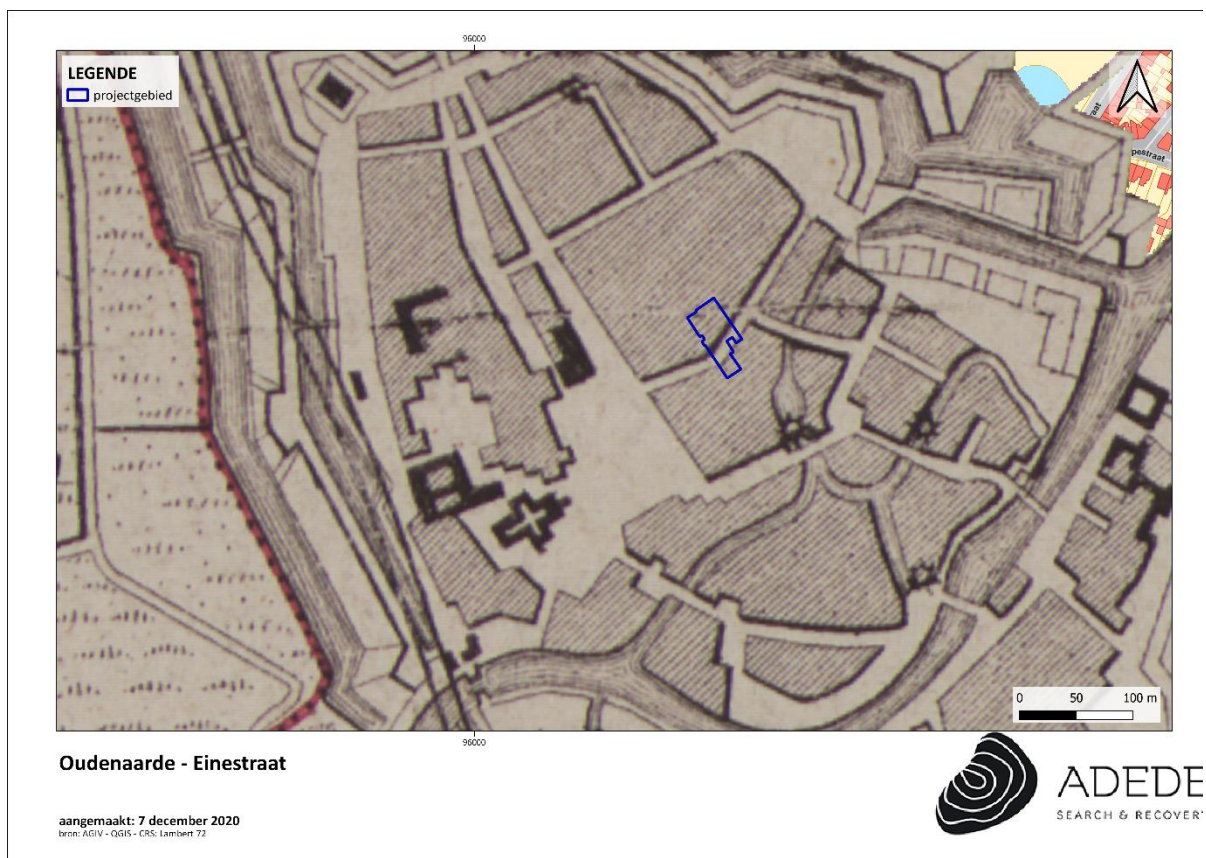
Figuur 19. Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen.

3.3.2.9 Topografische kaart van Vandermaelen (1846 – 1854)

Philip Vandermaelen (1795-1869) was een autodidact cartograaf die vanwege zijn eerdere verwezenlijkingen op vlak van cartografie vanaf 1831 nauw samenwerkte met de overheid. Kort na de Belgische onafhankelijkheid richtte hij het 'Etablissement Géographique' op, een instituut dat tot 1880 zou bestaan en naast een uitgeverij van kaarten en geografische werken, ook een museum en opleidingscentrum voor cartografen was.¹⁰ Aanvankelijk was zijn opdracht het karteren van de grenzen op basis waarvan de onderhandelingen gevoerd werden tussen België en Holland. Hij maakte van zijn bevoorrechte positie bij de overheid gebruik om de hand te leggen op de handgeschreven plannen van de gemeentelijke kadasters en verwierf ook de bestaande triangulaties. Daar hij kon beschikken over een schare goed opgeleide topografen, die hij overal ten lande uitstuurde om opmetingen gaan doen, beschikte hij al snel over alle informatie om een nieuwe topografische kaart van het jonge België te

¹⁰ L. Wellens-De Donder, *Philippe Vandermaelen, 1795-1869* (Brussel, 1969)

maken. Een eerste kaart op schaal 1:80.000 in 25 folio's – een meesterwerk van de lithografie – werd voltooid in 1853, terwijl de 250 folio's van de kaart op schaal 1:20.000 verschenen tussen 1846 en 1854.¹¹ Voor stadscentra is de Vandermaelenkaart traditioneel weinig detaillistisch, maar de situatie van de voorgaande kaarten lijkt hier bevestigd te worden. Wel dient gewezen te worden op de verschuiving van het projectgebied bij de georeferentie, waarbij het projectgebied in realiteit iets meer noordwestelijk ligt.

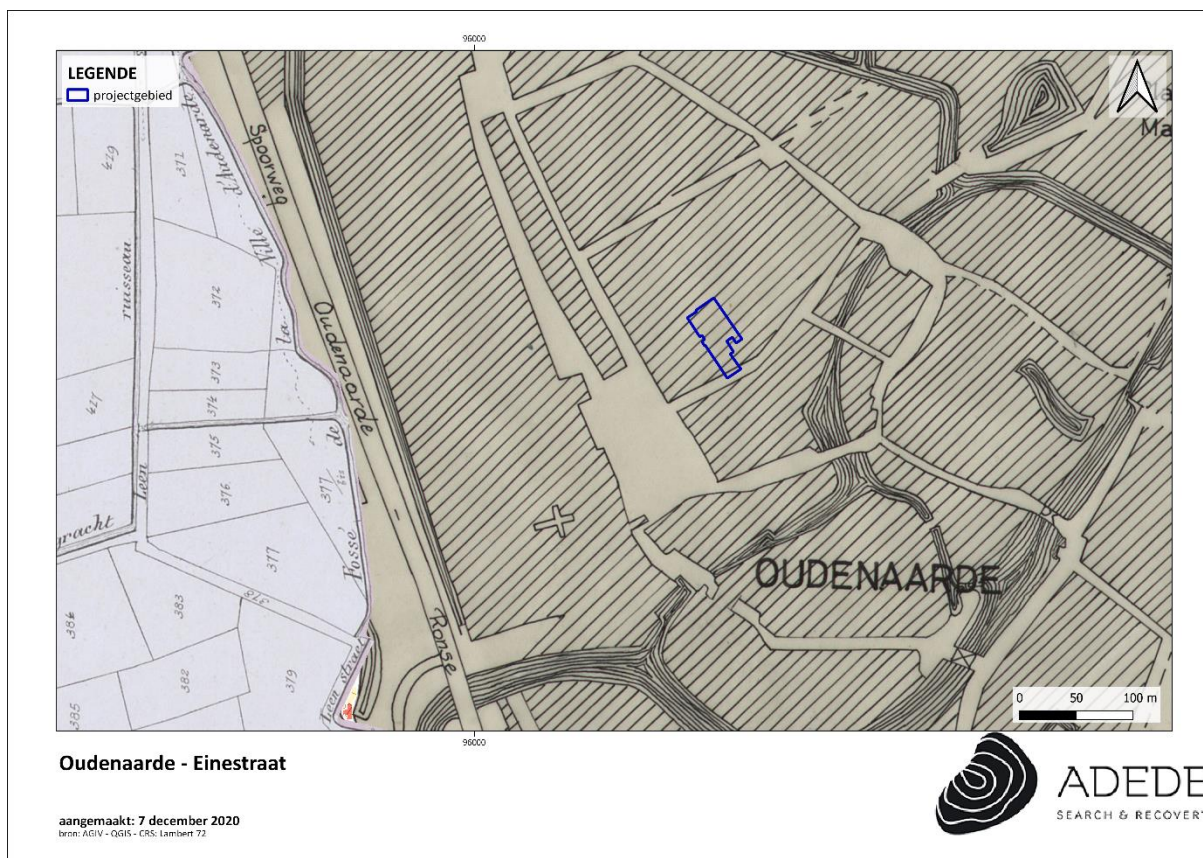
Figuur 20. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen.

3.3.2.10 Kaart van Popp (1842 – 1879)

De Popp-kaarten zijn een verzameling kadasterkaarten die in de 19de eeuw werden uitgegeven door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). In 1827 werd Popp benoemd tot controleur van het kadaster in Brugge. Na de Belgische onafhankelijkheid kreeg Popp, in navolging van Philip Vandermaelen, de goedkeuring van de overheid om de Belgische kadasterplannen in de handel

¹¹ C. Lemoine-Isabeau, *La carte de Belgique et l'institut Cartographique Militaire(Dépôt de la Guerre), 1830-1914* (Brussel, 1988).

te brengen. De kadasterkaarten van Popp zijn dus in feite een gecommercialiseerde versie van het toenmalige kadaster van België en bevatten zodoende veel gegevens over perceelsindeling. Bijkomende informatie bij de kaarten werd uitgegeven in bijgaande leggers. Popp overleed voor hij zijn volledige kadastrale atlas kon afwerken. Zijn weduwe vervulde nog de plannen voor de provincie luik, maar voor sommige gebieden beschikken we niet over een kadastrale kaart van Popp.¹² Ook hier opnieuw weinig detail met enkel aanduidingen van de huizenblokken.

Figuur 21. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.

3.3.1 Luchtfoto 1971

De luchtfoto van 1971 biedt weinig detail. We zien op het perceel bebouwing langs de Einestraat. Achterin zien we een tuingedeelte.

¹² S. Vrielinck, *Grootse plannen. De kadastrale Atlas van België van P.C. Popp: genese en datering (1840-1880)* (Amsterdam, 2018).

Figuur 22. Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1971.

3.3.2 Luchtfoto 1979-1990

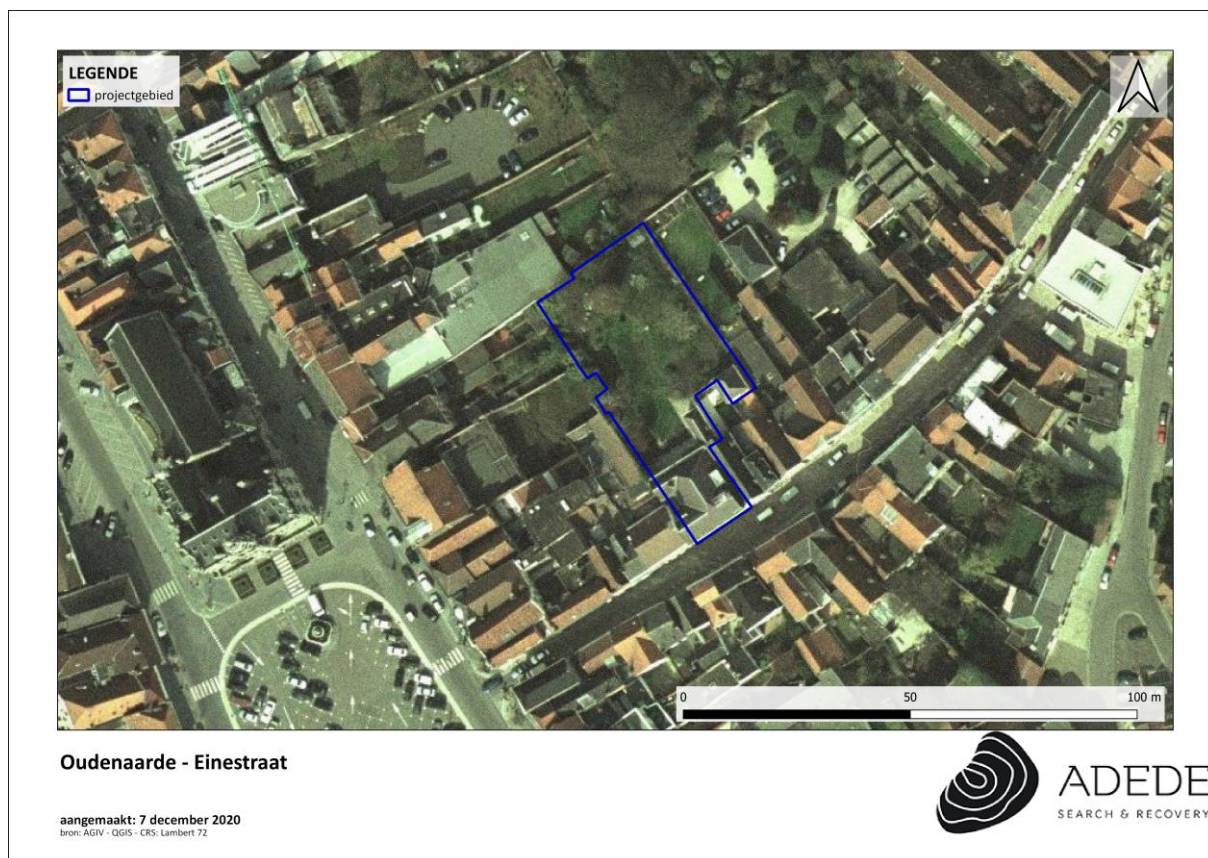
Op deze luchtfoto blijft het beeld hetzelfde. De bebouwing concentreert zich langs de Einestraat, met achtergelegen tuin.

Figuur 23. Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990.

3.3.3 Luchtfoto 2000-2003

Ook deze luchtfoto bevestigt het voorgaande beeld.

Figuur 24. Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990.

3.3.4 Luchtfoto 2008-2011

De luchtfoto van 2008-2011 toont opnieuw een status quo.

Figuur 25. Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990.

3.3.5 Luchtfoto 2020

De meest recente luchtfoto geeft opnieuw geen veranderingen weer.

Figuur 26. Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990.

3.4 Archeologische situering van het projectgebied

3.4.1 Archeologische nota's en onderzoek in de omgeving

- In 2019 voerde Hembyse Archeologie een archeologisch vooronderzoek naar een perceel aan de Einestraat 15, in de onmiddellijke nabijheid van het projectgebied. Zij concludeerden dat het projectgebied van groot archeologisch belang was en dat verder onderzoek aangeraden was gezien het historisch belang van het gebied.¹³
- In 2019 werd door ABO een archeologienota opgesteld voor een perceel aan de Hoogstraat te Oudenaarde. Gezien het hoge potentieel op kennisvermeerdering werd verder archeologisch onderzoek aangeraden ter hoogte van de nieuw aan te leggen waterputten.¹⁴
- In 2017 werd door Acke en Bracke een vooronderzoek gevoerd naar een perceel aan de Markt 24 te Oudenaarde. Bij controleboringen werd een archeologisch niveau vastgesteld dat mogelijks bedreigd wordt. Gezien de complexiteit van de werken werd hier werfbegeleiding aangeraden.¹⁵

3.4.2 CAI Indicatoren

CAI-melding	Locatie	Datering	Beschrijving
157089	50m (ZW)	Romeins	Toevalsvondst. funderingen van een Romeins grafmonument; schedel werd teruggevonden; aardewerkfragmenten (o.a. terra sigillata en terra nigra), glas.
151749	100m (NW)	Middeleeuws	Stadhuis. oudste sporen: vloerniveau in kasseien en een uitsprong van een fundament in Doornikse kalksteen. Het kasseiniveau werd teruggevonden tussen de muren van een beerput en een bestaande keldermuur. Oude funderingen voor de rondbogen van de lakenhal. Post-middeleeuwse afvalput.
207334	150m (NW)	Middeleeuws	Mogelijk resten van een smidse. Kuilen met 15e eeuwse vulling met fragmenten maliënkolder en bewapening, in combinatie met veel steenkool.

¹³ De Smaele B. & Pieters H., 2019. Archeologienota naar aanleiding van een nieuwbouwproject aan de Einestraat 15 te Oudenaarde, Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 76, Gent.

¹⁴ Maarten Praet, Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Hoogstraat (nrs. 6-8) te Oudenaarde (prov. Oost-Vlaanderen) (Gent, 2019).

¹⁵ Bert Acke & Maarten Bracke, Archeologienota Oudenaarde Markt 24 (Moerbeke, 2017).

156579	150m (NW)	Middeleeuwen	ophogingslagen die duidelijk verband houden met de aanleg van de grote markt en de uitbreiding van de Oudenaardse stadsomwallingen. De tweede stadsomwalling wordt voor het eerst vermeld in 1279. de aanleg van de Markt kan dus vóór 1279 gesitueerd worden, evenals de verbindingswegen van de Markt met de Beverenpoort, Hoog- en Neerstraat.
40130	200m (NW)	Middeleeuwen	Resten van een 6-tal kelders van laatmiddeleeuwse huisjes die een gebruik kenden tot het midden van de 20ste eeuw. Talrijke verbouwingen vanaf de 17de eeuw, o.a. bakstenen trappen, aanleg beer- en waterputten, enz. Grote hoeveelheid archeologisch materiaal (aardewerk, glas, hout, ijzer, brons, gouden ring, organische resten - nog niet onderzocht), midden 14de eeuw tot 20ste eeuw.
155443	100m (ZW)	Vroegmodern	Huis De Meester. Muren, vloerniveaus en trappenhal in middeleeuwse baksteen. Late 15 ^{de} eeuw. Postmiddeleeuwse beerput.
501379	200m (Z)	Middeleeuwen	Woning De Hert.
215538	150m (ZW)	Middeleeuwen	Metaaldetectie uit afgevoerde grond (terreinen bij brandweer) van opgravingen door Solva aan de Markt Oudenburg, meer bepaald van het wegtracé van de straat ten ZO van de Sint-Walburgakerk en van het wegtracé van het zuidelijke U-deel van het marktplein zelf.
152252	150m (ZW)	Middeleeuwen	restanten van het kerkhof dat rond de Sint-Walburgakerk gelegen was. Het gaat om meer dan 170 begravingen. Alle begravingen zijn te situeren tussen de 15de en de 18de eeuw.
155442	250m (ZW)	Middeleeuwen	muurresten en vloerniveaus van laatmiddeleeuws steen. In de oudste fase lijkt het te gaan om 2 aparte woonhuizen. Het oudste van de 2 kan ca. 2de helft 12de eeuw/1ste helft 13de eeuw gedateerd worden. Aan het eind van de 13de eeuw of in het begin van de

			14de werd het tweede steen gebouwd (mogelijk meteen als aanvulling). In de loop van de 14de eeuw waren de twee huizen samengesmolten tot 1 ruim woonhuis..
207332	250m (ZW)	Middeleeuwen	Sint-Walburgakerk.
220086	250m (alle richtingen)	Vroegmodern	In 1670 gaf Lodewijk XIV aan maarschalk Vauban de opdracht om de versterkingen van Oudenaarde aan te passen: het oude tracé van de vestingen werd aangevuld met vier nieuwe bastions, aan de westzijde werden de bestaande "halvemanen", reeds vermeld in 1646-47, hersteld. Een inundatiegebied beschermde de stad aan de zuidwestzijde.
155466	250m (ZW)	Middeleeuwen	kuilen en gracht, 14de-eeuwse afwatering.
156568	275m (Z)	19 ^{de} eeuw	Bakstenen afvalput die in verbinding stond met 3 rijhuizen. In de put werd gevonden: etensresten, ceramiek (vnl. tafelgoed in faïence en rood aardewerk), glas, been, ivoor, leder, hout, ijzer, brons, tabakspijpen, knoopjes, benen kammen.
150733	300m (Z)	Middeleeuwen	Natuurstenen muur. 13 ^{de} -14 ^{de} eeuw.
150730	300m (Z)	Middeleeuwen	De zuidwest-torenfundering en afsluitende muur van het kasteel werden vrijgelegd. 13de-14de eeuw.
156993	400m (ZW)	Middeleeuwen	Funeraire structuren. Sporen van stadsgracht en stadsmuur.
500356	600m (ZW)	Romeins	beugelfibula
215599	350m (ZO)	Vroegmodern	kademuur in baksteen met parement in Doornikse kalksteen. De oudste fase is te situeren in of na de eerste helft van de 16e eeuw. In de 18e eeuw worden er aanpassingen uitgevoerd o.a. door de aanleg van een watertrap, die later wordt omgebouwd tot beerput.
155465	200m (NO)	Ijzertijd	Landbouwsporen
		Middeleeuwen	Stadspoort

4 Besluit

In het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de bouw van een bijgebouw, de uitbreiding van de bestaande keuken en de garage, de aanleg van een zwembad en de aanleg van een terras, werd door ADEDE BVBA een bureaustudie uitgevoerd in het kader van het opstellen van een archeologische nota met uitgesteld traject.

Het doel van dit onderzoek is driedelig. Allereerst wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Vervolgens wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten bewaard zijn en in hoeverre ze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken. Ten slotte wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is. Op basis van beschikbare en geraadpleegde bronnenmateriaal kon binnen het bureauonderzoek de aan-of afwezigheid van een archeologische site of relevante archeologische overblijfselen binnen de contouren van het onderzoeksgebied niet met zekerheid worden aangetoond. Wel is het mogelijk een archeologische verwachting naar voor te schuiven ten einde een antwoord te kunnen bieden op de gestelde onderzoeksvragen.

Het projectgebied is gelegen in de vastgestelde archeologische zone van de stad Oudenaarde, nabij de Markt van de stad. Daarbij dient dus opgemerkt te worden dat het archeologisch potentieel van het projectgebied in nauw verband staat met de geschiedenis van de stad. Oudenaarde is een stad in de provincie Oost-Vlaanderen, meer bepaald de regio van de Vlaamse Ardennen. Deze streek is gelegen in het zuiden van Oost-Vlaanderen en wordt gekenmerkt door een heuvelachtig landschap, variërend in hoogte tussen 88 en 145m. De stad is gelegen in het Boven-Scheldebekken en ligt aan weerszijden van de Schelde. Het actuele Schelde-alluvium vormt een overwegend rechtlijnig verlopende vallei, met een maximale breedte van 1 500m die bereikt wordt ter hoogte van de stad Oudenaarde zelf die zich gedeeltelijk binnen het alluvium uitstrekt. De zones die ten oosten en ten westen aan de Scheldevallei palen, maken respectievelijk deel uit van het interfluvium Schelde-Dender en het interfluvium Schelde-Leie. Op de traditionele landschappenkaart vinden we het projectgebied terug als 'stedelijke agglomeratie'. Het projectgebied kent een relatief vlak verloop, met een gemiddelde hoogte van zo'n 15m TAW. Het noordelijke gedeelte is daarbij iets hoger gelegen.

Inzake steentijdpotentieel schuiven we op basis van de landschappelijke ligging een eerder laag potentieel naar voor. Het projectgebied is gelegen in een eerder vlakke omgeving, waarbij we weten dat hoger gelegen gronden steeds een grotere aantrekkingskracht gehad hebben op steentijdnederzettingen.

Belangrijker in deze is het potentieel op Romeinse vondsten. Het projectgebied grenst immers aan een toevalsvondst Romeinse funeraire structuren, waaronder een schedel, aardewerkfragmenten (o.a.

terra sigillata en terra nigra) en Romeins glas. Gezien de nabijheid tot deze site kunnen elementen die te linken zijn aan deze site eventueel ook binnen de contouren van het projectgebied doorlopen.

Zeker inzake middeleeuws potentieel schuiven we opnieuw een hoge verwachting naar voor. Gezien het projectgebied gelegen is nabij de Grote Markt, als kloppend hart van de middeleeuwse stad, lijkt dit verhoogd potentieel hier zeker te verantwoorden. Een gelijkaardige verwachting schuiven we naar voor inzake vroegmoderne bodemvondsten. Zeker gezien de ligging van de geplande werken in de zone net achter de middeleeuwse en vroegmoderne bebouwing binnen het huizenblok, lijken mogelijk bodemvondsten hier een licht te kunnen werpen op de economische activiteiten die zich rondom deze huizen heeft afgespeeld.

De geplande werken omvatten de uitbreiding van de garage, die zo'n 4 meter dieper gemaakt zal worden. Daarachter wordt een bijgebouw gepland, langs de westelijke kant van het perceel, met een zitruimte, bergruimte, sanitaire voorzieningen (toiletten en douches), alsook een technische ruimte. De totale oppervlakte van dit bijgebouw bedraagt 43m². Tussen de uitbreiding van de garage en het bijgebouw wordt een groenzone voorzien, waaronder echter een septische tank van 1600l wordt geplaatst. Diverse nutsleidingen leidend naar deze tank moeten ook worden aangelegd.

Aan de oostzijde van het terrein wordt de keuken verder naar achter uitgebouwd, met een bijkomende oppervlakte van zo'n 25m². Achter de keuken wordt een terras aangelegd.

Tussen het bijgebouw en de keuken wordt een zwembad aangelegd met een lengte van 10 meter en een breedte van 3,6 meter (totale oppervlakte 36m²). Voor het zwembad wordt een diepte-ingreep voorzien van 1,8 meter. Ook worden twee regenwaterputten (7100l elk), 3 kratten voor infiltratie (telkens 120cm breed X 240cm lang X 120cm diep), en diverse nutsleidingen voorzien. Deze regenwaterputten en infiltratiekratten worden net ten noorden van het zwembad ingepland.

Gezien het hoge archeologische potentieel van het projectgebied en de grondige verstoringen die te verwachten zijn van de geplande werken, is ADEDE bvba van mening dat verder onderzoek dient te worden uitgevoerd alvorens de geplande werken kunnen worden uitgevoerd. Daartoe dienen proefputten te worden aangelegd om een inschatting te maken van de archeologische ondergrond. Het verdere verloop wordt uiteengezet in het Programma van Maatregelen.

5 Bibliografie

Bert Acke & Maarten Bracke, Archeologienota Oudenaarde Markt 24 (Moerbeke, 2017).

W. Bracke 'De kaart van de Oostenrijkse Nederlanden door graaf de Ferraris', in: s.n., De Grote Atlas van Ferraris (Tielt, 2009) pp. 5-19.

Karen De Coene, Thérèse Ongena, Frederic Stragier, Soetkin Vervust, Wouter Bracke & Philippe De Maeyer, 'Ferraris, the Legend', in: Cartographic Journal 49 (2012, 1), pp. 30-42.

De Smaele B. & Pieters H., 2019. Archeologienota naar aanleiding van een nieuwbouwproject aan de Einestraat 15 te Oudenaarde, Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 76, Gent.

A. De Smet, 'Le Général-Comte de Ferraris et la carte des Pays-Bas autrichiens, in s.n., Album Antoine De Smet (Brussel, 1974) pp. 347-362.

Carlos De Vleeschauwer, De Flandria Illustrata van Antonius Sanderus (Brussel, 1978).

C. Lemoine-Isabeau, La carte de Belgique et l'institut Cartographique Militaire(Dépot de la Guerre), 1830-1914 (Brussel, 1988).

Maarten Praet, Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Hoogstraat (nrs. 6-8) te Oudenaarde (prov. Oost-Vlaanderen) (Gent, 2019).

Reinout Rutte en Bram Vannieuwenhuyze, Stedenatlas Jacob van Deventer. 226 stadsplattegronden uit 1545-1575 (Bussum – Tielt, 2018).

S. Vrielinck, Grootse plannen. De kadastrale Atlas van België van P.C. Popp: genese en datering (1840-1880) (Amsterdam, 2018).

L. Wellens-De Donder, Philippe Vandermaelen, 1795-1869 (Brussel, 1969).

Geopunt.be

Cai.onroerenderfgoed.be

Inventaris.onroerenderfgoed.be

6 Lijst van figuren

Figuur 1. Situering van het projectgebied op Traditionele Landschappenkaart.....	- 21 -
Figuur 2. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.....	- 22 -
Figuur 3. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail).	- 23 -
Figuur 4. Hoogteprofielen van het projectgebied.....	- 24 -
Figuur 5. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.....	- 25 -
Figuur 6. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.....	- 26 -
Figuur 7. Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart.....	- 27 -
Figuur 8. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart.....	- 28 -
Figuur 9. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart.....	- 29 -
Figuur 10. Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand.	- 30 -
Figuur 11. Situering van het projectgebied op het gewestplan.	- 31 -
Figuur 12. Situering van het projectgebied op de kaart van van Deventer (cartesius.be).....	- 34 -
Figuur 13. Situering van het projectgebied op de kaart van het beleg van Oudenaarde (Rijksmuseum – Amsterdam).....	- 35 -
Figuur 14. Situering van het projectgebied op de kaart van Sanderus (Flandria Illustrata, 1641 – Cartesius.be).....	- 36 -
Figuur 15. Situering van het projectgebied op de kaart van Fricx.....	- 38 -
Figuur 16. Situering van het projectgebied op de Maquette van Nézot (bron: http://www.le-petit-bruges.be/le-petit-bruges_foto/maquette_nezot.html)	- 39 -
Figuur 17. Situering van het projectgebied op de kaart van Villaret.	- 40 -
Figuur 18. Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris.....	- 41 -
Figuur 19. Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen.....	- 43 -
Figuur 20. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen.	- 44 -
Figuur 21. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.....	- 45 -
Figuur 22. Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1971.	- 46 -
Figuur 23. Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990.	- 47 -
Figuur 24. Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990.	- 48 -
Figuur 25. Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990.	- 49 -
Figuur 26. Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990.	- 50 -
Figuur 27. Situering van enkele CAI locaties in de omgeving van het projectgebied.	- 54 -